

II.

**Stano
FILKO**

1965 / 69

1900

1900

2200

2250

0022

170

ONE-MAN EXHIBITIONS
VYSTAVY
EINZELAUSSTELLUNGEN
EXPOSITION PERSONNELLES

prospektart, plán – projektart...

TVORBA
WORKS - CREATION
WERK - SCHAFFUNG
OUVRAGES

Stano
FILKO

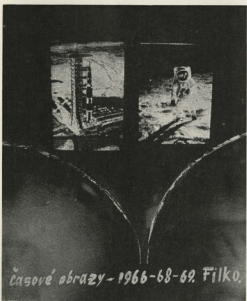
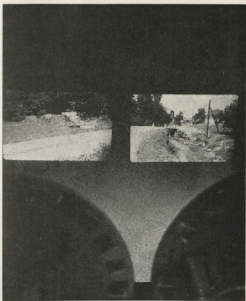
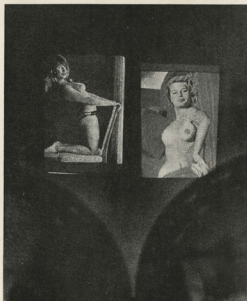
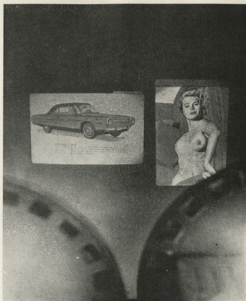
IDEA

CHRONOLOGIA
VÝVOJA TVORBY

CHRONOLOGIE
OF CREATION

IDÉE

II.
1965–69

časové obrazy - 1966-68-69. Filko.

NA HRANICI RYTHMU SŤ SVETLA 5. 300 000 KM - ZA SEKUNDU
 - FIZICKÁ IDENTIFIKÁČIA MYSTIFIKÁČIE
 - 3-ROJATNÉ PNOJE MYLENIE - REALIZÁCIE = KAŽDEJ CIVIL - CIRKUNNICH
 NADSTRANĽEKOSTI - NAD POLITIK -

NAŠ KOZMOS = VŠIAK NAUKA K VEŠMIROM - KTORÝ MA OKOLO 1,000,000 GALAXIÍ

UNIVERZ = MA VIAC VEŠMIROV

- AUTONOMNE - AUTHENTICITY + PAR EXCELLENCE = ETIKA - ANALÝZA - POUZÍVÁČI - ORIGINAL
 - PRAVDA - BĽAHO - PYZHOVODNÉ TECHNICKÉ POUZÍVÁČIE CIVILIZÁCIE - FILKO KOSMOSOLOGIA

F: Ko 1937-45-52-59-60-65-69...

4. ŠTÚDIA DIMENZIA - ČAP = VIAC ČAPOU - ESTOVANIE ČAPMI - ^{TRANSCENDENCIA} + ČERN + OVI - 1969
 APPOLOLOGIA - TRANSFORMÁČIA - POČTA M.R. FIEFAN KOOL - 1955
 HELIOCENTRIZMU - 5. ČAKRA - MODRA = SYMBOL - ZONE - EITKA - PUTHIMA

ČLOVEK a FYZIKálny ČAP POKRÍVAČ 4+3 DIMENZIA (KAPITOLA KAPITOLA)
 HELIOCENTRIZMU (NÁŠ Hviezdny = PLANETA QUITKA + PLÁNEBY + Hviezdy)
 RELATIVITA - KOZMOS = OBYEKTIVITA - OQ + DSO - DUCH SPIRIT
 - OQ - EQOQ = OBYEKTIVITA - RELATIVITA - SUBJEKT - JEDINEC EQ + DSO + AQ = USTROJ
 - INTER UNIVERZALIZMUS + POST UNIVERZALIZMUS - POST XUANQARDA - PREDVOJ
 - INTER INDUSTRIALIZMUS = POST INTER - POST INDUSTRIALIZMUS
 - TURDA (POST XUANQARDA - PREDVOJ)
 - POST MODERNA + POST XUANQARDA - SČOV VEŇKLO 1937 R. ANGLICKY
 - NIE VANTEZ) ALE ESTOVANIE - IQ - ANALÝZA - ESTOVANIE (CIPILIA - ČHOIA)
 = PRAVDA = ZMYLY - VÁPNE - MOZGY = + ESTOVANIE - EXTERIA - ETIKA - POUZÍVÁČ
 - NIE NEO = VÁNOU - ALE POST = PO 2. DRUHEJ VEŠTOV) VOJNE
 - 5. PLÁTA - MODRA ENERGIJA - ČAKRA + ŠIERNE DERY (MINIMUM ESTOVANIE)
 - BYTIE - IDENTITA + EQOQ + KOZMOS - 4. DIMENZIA - ČASOČASOVITEŠTOR MII
 - 4. ČITATEL - 4. ŠTÚDIA PARTIELNA - NEŠTYLIZOVANÁ - UKUČENOSTI FYZIETA
 VYNCHRONOVATI - 1937 - 45 - 52 - 55 - 57 - 59
 = 4. HAPPLOC - STUAM - 4. = 1960 - 66 - ANTIHAPPENING ANTIPEFEXIANS
 + COMPUTER = OPTIK VIZUAL + VER BIL - HOVOU - ZOUK - TEXT FILKS FINE ART
 A. TVORBA = 1937 - 45 - 52 - 55 - 57 - 59 - 60 - 69 = TURDA POČTA - TURDA

POST MODERNA = PRI TOHODI = POLYKULTURNÉ FOKUSOBYEKTIVU - ABSOLUT - PROFESIE
 MATERIČKA + MODERNIZACIE - ORGANIZACIE
 = PRAVODNE + M. ČIA = 1947 R. 1. PRVÉ KLIMIE ČMRTI (KOMITUOVANIE)
 B. KREATIVITA - AKCIE - MYLENIE - MEDICIE - 1952 - 57 - 60 - 69 (POSTAVANIE - PREDVOJ)
 POLYKULTURNÉ FOKUSOBYEKTIVU - ABSOLUT = PROFESIE = KREATIVITA + ELEKTROMEDIA =
 TELEFON - RADIO - FILM - KAMERA - TV. VIDEO - M.ČIE - POITIE - TRENIE PA
 1952 R. 1. KREATIVITA - 2. DRUHEJ FILKO KLIMIE ČMRTI
 IQ - VEDOME + PODOVOME - EQ + DSO - MICH SPIRIT + AQ - DŮTA PAU - ABSOLUT - MACH SEVOST

- 1965
- 1 Realita a jej odraz - environment + športasociácie VI.
 - 2 HAPPSOC - landart
 - 3 HAPPSOC - manifest
 - 4 HAPPSOC I.
 - 5 HAPPSOC I. - dokumentácia
 - 6 HAPPSOC II. - prospektart
- 1966
- 7 Mapy Československa so ženskými figúrami I.-X.
 - 8 Mapy sveta so ženskými figúrami I.-V.
 - 9 Červené plochy so ženskými figúrami I.-V.
 - 10 Umelé hmoty so ženskými figúrami v silonových obaloch I.-V.
 - 11 Rolety - objekt - so ženskými figúrami I.-X.
 - 12 Nafukovacie lehátka so ženskými figúrami I.-X.
 - 13 Nafukovacie gule a podušky so ženskými figúrami I.-X.
 - 14 Plexisklo - ženský prsník I.-X.
 - 15 Environment - manifest
 - 16 Izba lásky - environment
 - 17 Srdce lásky I.-II. - environment
 - 18 Environment erotiky - premietaný diapjektormi
 - 19 HAPPSOC III.
 - 20 Ružový štvorec na zemi (400 × 400 cm)
 - 21 Mapy sveta - grafika
 - 22 Glóbus Zeme - objekt
 - 23 Billiard - akcia
 - 24 Zástavy sveta - grafika
 - 25 Špagáty v priestore - environment
- 1966-67
- 26 Environment Univerzál (500 × 500 × 300 cm)
 - 27 Film „Environment Univerzál“ - 20'
 - 28 Libreta „Environment Univerzál“ - plán - projektart
 - 29 Visiace zrkadlové objekty I.-X.
 - 30 Strelnica - terč: vesmír - akciový objekt
 - 31 Zrkadlový environment
 - 32 Modré rebriky v priestore I.-XV.
 - 33 Pomník chémie
 - 34 Pomník H₂O I.-II.
 - 35 Modré vertikály v priestore I.-XX.
 - 36 Ventilátory v priestore I.-X.
 - 37 Pomník hlasu, zvuku, obrazu ...
 - 38 Glóbusy vesmíru I.-X.
- 1967
- 39 Obraz - priestor I.-X. (modré plexisklo)
 - 40 Mapy sveta s raketami I.-X. - grafika
 - 41 Rakety - objekty I.-V. (farebné fólie)
 - 42 Technická váza (100 × 100 × 500 cm)

- 1965
- 1 Reality and its reflection - environment + sportassociations VI.
 - 2 HAPPSOC - landart
 - 3 HAPPSOC - manifest
 - 4 HAPPSOC I.
 - 5 HAPPSOC I. - documentation
 - 6 HAPPSOC II. - prospectart
- 1966
- 7 Maps of Czechoslovakia with feminine figures I.-X.
 - 8 Maps of the world with feminine figures I.-V.
 - 9 Red sheets with feminine figures I.-V.
 - 10 Artificial materials with feminine figures in silon wrappings I.-X.
 - 11 Blinds - object - with feminine figures I.-X.
 - 12 Puffed up lounges with feminine figures I.-V.
 - 13 Puffed up globes and cushions with feminine figures I.-X.
 - 14 Plexiglass - feminine breast I.-X.
 - 15 Environment - manifest
 - 16 Room of love - environment
 - 17 Heart of love I.-II. - environment
 - 18 Environment of erotism - projected by slide - projectors
 - 19 HAPPSOC III.
 - 20 Rosy square on floor (400 × 400 cm)
 - 21 Maps of the world - graphic art
 - 22 Globe of the earth - object
 - 23 Billiard - action
 - 24 Flags of the world - graphic art
 - 25 Strings in space - environment
- 1966-67
- 26 Environment Universal (500 × 500 × 300 cm)
 - 27 Film „Environment Universal“ - duration 20 minutes
 - 28 Libretto „Environment Universal“ - plan - projectart
 - 29 Hanging mirror objects I.-X.
 - 30 Shooting-range - target: universe - action object
 - 31 Mirror environment
 - 32 Blue ladders in space I.-XV.
 - 33 Monument of chemistry
 - 34 Monument H₂O I.-II.
 - 35 Blue verticals in space I.-XX.
 - 36 Ventilators in space I.-X.
 - 37 Monument of voice, sound, picture ...
 - 38 Globes in space I.-X.
- 1967
- 39 Picture - space I.-X. (blue plexiglass)
 - 40 Maps of the world with rockets I.-X. graphic art
 - 41 Rockets - object I.-V. (coloured leaves)
 - 42 Technical vase (100 × 100 × 500 cm)

- 43 Katedrála rakiet – kozmu – environment
- 44 Poézia o priestore – kozme – environment (500 × 500 × 300 cm)
- 45 Rakety a kruhy I.–XX. – multiple
- 46 Rakety a kruhy – environment
- 47 Modrá konštrukcia v priestore – environment
- 48 Architráv – brány
- 49 Svetelná technická váza
- 50 Výpočtové stredisko – asociácie
- 51 Svetelný priestor
- 52 Priestor IX.
- 53 Nič na točítom elektrickom podstavci
- 54 Priestor – space X. Rakety
- 55 Prečerpávanie vody I. II.
- 56 Priestor – space XII.
- 57 HAPPSOC IV.
- 58 Schody – environment
- 59 Reliéfy, multiple a makety environmentu o kozme z umelej hmoty a dreva I.–X.
- 60 Gumené reliéfy, multiple a makety environmentu o priestore I.–V.
- 61 Lavice – priestorové sochy I.–X.
- 62 Svetelný terč – priestor
- 63 Stena z rádii a televízorov
- 64 Pohyblivé steny – environment
- 65 Priesvitná stena
- 66 Zrkadlový, farebný, svetelno-kinetický monument (100 × 100 × 300 cm)
- 67 Raketa – vyhlídková veža s výťahmi
- 68 Svetlá – multiple I.–X.
- 69 Modré (čisté a kockované) kancelárske papiere – miniart
- 70 Prečerpávanie vody – z jednej rieky do druhej – elektrickým čerpadlom v sklenených trubiciach.
- 71 Vóbecnič I.–III.

1967–68

- 72 Katedrála humanizmu – environment (400 × 500 × 300 cm)
- 73 Pomník – zástava Československa
- 74 Objekt Československa – multiple
- 75 Teória – „Katedrála humanizmu“
- 76 Film „Katedrála humanizmu“ – 25'

1968

- 77 Montáž environmentu – akcia
- 78 Kozmos – environment I.–II. (700 × 700 × 400 cm) (20 × 20 × 20 m)
- 79 Teória o environmente „Kozmos“
- 80 Film o environmente „Kozmos“ – 30'
- 81 Dráhy rakiet – environment
- 82 Pneumatické kolesá I.–XXXX. – environment, multiple
- 83 Novoročenka 1968–69
- 84 Vietor – v 6 m pretlakovej guli
- 85 Vietor – 4 veľké 1 m ventilátory

- 43 Cathedral of rockets – cosmos – environment
- 44 Poetry about space – cosmos – environment (500 × 500 × 300 cm)
- 45 Rockets and circles I.–XX. multiple
- 46 Rockets and circles – environment
- 47 Blue construction in space – environment
- 48 Architrav – Gates
- 49 Luminous technical vase
- 50 Calculation centre – associations
- 51 Luminous space
- 52 Space IX.
- 53 Nothing on the winding electric stand
- 54 Space X. – Rockets
- 55 Shifting of water I. II.
- 56 Space XII.
- 57 HAPPSOC IV.
- 58 Stairs – environment
- 59 Reliefs, multiples and models of environment about the cosmos made of artificial material and wood I.–X.
- 60 Rubber reliefs, multiples and models of environment about space I.–V.
- 61 Benches – space sculptures I.–X.
- 62 Luminous target – space
- 63 Wall constructed of radio – and television – sets
- 64 Movable walls – environment
- 65 Transparent wall
- 66 Mirror, coloured, luminously – kinetic monument (100 × 100 × 300 cm)
- 67 Rockets – observation – tower with lifts
- 68 Lights – multiple I.–X.
- 69 Blue (plain and checked) paper sheets – miniart
- 70 Shifting of water by electric pump from one river to another in glass tubes
- 71 Nothing at all I.–III.

1967–68

- 72 Cathedral of humanism – environment (400 × 500 × 300 cm)
- 73 Monument – Czechoslovak flag
- 74 Object of Czechoslovakia – multiple
- 75 Theory „Cathedral of humanism“
- 76 Film „Cathedral of humanism“ – duration 25 minutes

1968

- 77 Mounting of environment – action
- 78 Cosmos – environment I.–II. (700 × 700 × 400 cm) (2000 × 2000 × 2000 cm)
- 79 Theory about environment „Cosmos“
- 80 Film about environment „Cosmos“ – duration 30 minutes
- 81 Course of rockets – environment
- 82 Pneumatic circles I.–XXXX. – environment, multiple
- 83 New Year's book 1968/69
- 84 Wind in the 6m puffed up globe
- 85 Wind – 4 bigs 1 m electric ventilators

1968-69	86 Diaprojektory 4
	87 Kozmos I.-III. - grafika - prospektart
	88 Smery a dráhy rakiet I.-V. - grafika Pomník priestoru
	89 Kozmonauti - grafika
	90 Pomníky súčasného priestoru I.-V. - plán - projektart
	91 Pomníky súčasnej civilizácie I.-X. - plán - projektart
	92 Pomníky slnečnej sústavy I.-X. - plán - projektart
	93 Socha dvadsiateho storočia
	94 Asociácie I.-V. - psychologický plán - projektart
	95 Plán - projektart - teória
	96 Cesta, let kozmonautov po etapách na Mesiac a ich návrat na Zem I.-XV. - prospektart + 5 ampliónov
1969	97 Telegram - plánart
	98 Organizačno-ideová práca - Diár Moje rodisko I. II. + film + diaprojektory 33 Moje rodisko - asociácie
1969-70	99 Asociácie 1969-70
1970	100 Asociácie XXXII. Expo 70 - Ósaka - mapy

1968-69	86 Dia - projectors 4
	87 Cosmos I.-III. - graphic art - prospectart
	88 Directions and course of rockets I.-V. - graphic art - Monument of Space
	89 Cosmonauts - graphic art
	90 Monuments of contemporary space I.-V. - plan - projectart
	91 Monuments of contemporary civilization I.-X. - plan - projectart
	92 Monuments of solar system I.-X. - plan - projectart
	93 Sculpture of the twentieth century
	94 Associations I.-V. - psychological plan - projectart
	95 Plan - projectart - theory
	96 Way, flight of cosmonauts to the Moon in stages and their return to the Earth I.-XV. - prospectart (+ 5 loudspeakers)
1969	97 Telegram - plan-art
	98 Organizational-ideological work - diurnal My birth-place I. II. + Film + Dia - projectors 33 My birth-place - associations
1969-70	99 Associations 1969-70
1970	100 Associations XXXII. EXPO 70 - Maps of Osaka

Stanislav
FILKO

Architecte
de l'information.

La démarche de Filko se fonde sur le postulat fondamental de Marcel Duchamp: la création est le produit brut de l'expression collective. L'activité humaine considérée dans son ensemble, en soi et pour soi, constitue l'Acte Créateur par excellence: toute création, tout phénomène de langage en dérive directement.

L'artiste, en tant que spécialiste de la communication visuelle, s'approprie objectivement un moment donné de l'activité générale: son travail consiste à présenter une „tranche de vie" et à la structurer fonctionnellement en vue de la participation effective du public. Les premiers assemblages de Filko pouvaient ressembler à des fêtes baroques: en fait ils étaient des instruments d'action, des moyens de communication collective, mais les gens n'en saisissaient pas toujours le vrai sens. Privés de leur fonctionnalité essentielle ces assemblages devenaient des „sculptures", c'est à dire des objets de contemplation esthétique: cubistes et surréalistes ont considéré de la même façon la „sculpture" nègre. Les environnements de Filko ont supprimé cette ambiguïté. Ils se présentent comme les éléments d'une structure organisée de l'information. En 1966 Filko nous invitait, dans un dépliant contenant une carte de la Tchécoslovaquie et un miroir de poche, à nous approprier la tranche de vie d'un

pays entier. Ce processus appropriatif se situe à l'opposé du happening classique défini par Allan Kaprow et développé à Prague par Milan Knížák: il ne s'agit pas de stimuler l'activité humaine mais de considérer le problème comme résolu et d'en présenter le résultat. Filko rejoint là, à travers la théorie de la „manifestation permanente" d'Alex Mlynarčík, la grande idée d'Yves Klein, le „théâtre du Monde": le monde entier est la scène multiple d'un théâtre constant.

L'originalité de Filko réside dans l'usage, à la fois souple et précis, des données techniques de l'information contemporaine. L'an dernier, lors de l'exposition Danuvius à Bratislava, sa „Cathédrale", structure de miroirs – rideaux et de parois réfléchissantes servant d'écrans de projection, nous restituait, physiquement et psychologiquement, le climat de la Tchécoslovaquie durant les premiers mois de 1968. Cette année, à la VIème Biennale de Paris, Filko nous a présenté le „Cosmos": une tente – soufflerie en forme de sphère dont les parois intérieures retraçaient à l'aide de documents projetés les étapes majeures de l'aventure spatiale.

Ces quelques exemples parlent d'eux – mêmes. A une époque où la prolifération et le raffinement des mass media tendent à rabaisser l'information générale au niveau le plus inconscient de notre

Restony
Pierre

conditionnement, l'artiste slovaque nous ramène à la réalité psychosensorielle et nous fait vivre pleinement tel ou tel moment de la communication entre les hommes. Les spécialistes de l'information la dénaturent à des fins qu'il est inutile de préciser; les spécialistes de la communication visuelle doutent de leurs fins et encore plus de leurs moyens: dans ce contexte transitoire qui est le nôtre aujourd'hui la démarche de Filko, claire, souple et humaine revêt une signification exemplaire. Je me sens heureux et fier de participer à une telle aventure et d'en témoigner publiquement.

Stanislav
FILKO,
Architect
information

Restany
Pierre

Stanislav
FILKO
Architekt
der Information

Restany
Pierre

Filko's proceeding rests on the basic postulate of Marcel Duchamp: creation is the coarse product of collective expression. Human activity, taken as a whole, considered as individual activity and activity for itself, represents a creative action par excellence: every creation, every phenomenon concerning the way of expression arises directly from it.

The artist as specialist for visual communication objectively takes hold of the given moment of general activity: his work presents a „cutting from life“ and he furnishes it with a functional structure with regard to an effective contribution of the public. Filko's first assemblages may perhaps have resembled baroque fetishes: they were in fact implements of an action, means of collective communication, people however did not always comprehend their real purport. These assemblages, deprived of their basic functionality, changed into „sculptures“, this is to say into objects of esthetic contemplation: cubist artists and surrealists conceived negro „sculpture“ in the same way.

Filko's environments put an end to this ambiguity. They represent elements of an organized informative structure. In his invitation, containing a map of Czechoslovakia together with a pocket mirror, Filko urged us in 1966 to get acquainted with a cut-out from the life of the

whole country. Such an adoptive process is the opposite of a classic happening that has been defined by Allan Kaprow in Prague and developed by Milan Křížák: it is not the matter to stimulate human activity, but rather to consider the problem to be solved and to present a result. By this Filko reassumes, through Alex Mlynářčik's theory of „permanent manifestation“ Yves Klein's great idea of the „World Theatre“: the whole world is a manifold scene of an unceasing theatre.

Filko's originality lies in a variable as well as accurate use of technical data of contemporary information. At last year's exhibition Danuvius his „Cathedral“, a structure of mirrors, draperies and reflective walls that were used as projective screens, physically and psychologically restituted for us the atmosphere in Czechoslovakia in the course of the first few months in the year 1968. At the sixth Biennale in Paris this year Filko appeared with his „Cosmos“: a ball-formed tent to be puffed up, the inner walls of which have by means of projected documents depicted the main stages of the adventure of the universe.

These examples speak for themselves. In a time where mass media becoming more and more spread out and refined show the tendency to decrease general information to such a level that we ought not to

conceive them at all, our Slovak artist leads us back to a psycho-sensitive reality and enables us to enjoy fully any moment of inter-human communication.

Specialists in information deform it for purposes that are useless to be explained: specialists in visual communication doubt about their aims and the more about their means: during this temporary context that represents our today's context, Filko's clear, variable and human proceeding is of exemplary significance. I feel happy and proud that I am able to take part in an enterprise of this sort and that I have the possibility to declare it openly.

Filko's Methode stützt sich auf das grundlegende Postulat von Marcel Duchamp: Das Werk ist das Rohprodukt des kollektiven Ausdrucks. Die menschliche Tätigkeit im Ganzen genommen als Tätigkeit an und für sich, ist ein Schöpfungsakt par excellence; jede Tätigkeit, jede Erscheinung im Zusammenhang mit der Art des Ausdrucks ergibt sich aus diesem Akt direkt.

Der Künstler als Fachmann der visuellen Kommunikation hat sich ein gegebenes Moment allgemeiner Tätigkeit objektiv anzueignen; seine Arbeit besteht darin, dass er einen „Ausschnitt aus dem Leben“ präsentiert und mit einer funktionellen Struktur in Hinsicht auf die tätige Mitwirkung des Publikums ausstattet. Filko's erste Assemblagen gehönten wohl an Barockfetsche, tatsächlich waren sie aber Instrumente einer Aktion, Mittel kollektiver Kommunikation; doch die Betrachter erfassen nicht stets ihren wahren Sinn. Diese Assemblagen, entblößt ihrer Grundfunktion, wurden zu „Skulpturen“, mit anderen Worten zu Gegenständen ästhetischer Kontemplation. Auf gleiche Art fassten Kubisten und Surrealisten die „Bildhauerei“ der Neger auf.

Filko's Environments machten mit diesen Zweideutigkeiten Schluss. Sie treten als Elemente organisierter Informationsstruktur auf. In seiner Einladung aus dem Jahre 1966, die auch eine Landkarte der Tsche-

choslowakei und einen Taschenspiegel enthielt, regte uns Filko an, uns einen Ausschnitt aus dem Leben des ganzen Landes anzueignen. Diese Methode sich etwas anzueignen ist die Umkehrung des klassischen Happenings, wie es Allan Kaprow definiert und Milan Křížák in Prag entfaltet hat: Es geht da nicht mehr darum, menschliche Aktivität zu stimulieren, sondern darum, das Problem als gelöst zu betrachten und das Ergebnis vorzulegen. Damit knüpft Filko – über Alex Mlynářčik's Theorie der „permanenten Manifestation“ – an den grossen Gedanken von Yves Klein über das „Welttheater“ an: die ganze Welt ist die vielfältige Bühne eines ständigen Theaters.

Filko's Originalität liegt in der elastischen und gleichzeitig genauen Benützung der technischen Angaben zeitgenössischer Information. Auf der vorjährigen Ausstellung Danuvius in Bratislava hat uns seine „Kathedrale“, eine Struktur von Spiegeln, Vorhängen und widerspiegelnden Wänden, die auch als Projektionsflächen dienten, physisch und psychologisch die Atmosphäre der Tschechoslowakei während der ersten Monate des Jahres 1968 wiedergegeben. In diesem Jahre hat sich nun Filko auf der VI. Biennale in Paris mit seinem „Cosmos“ vorgestellt, einem pneumatischen, runden Zelt, dessen innere Wandflächen mittels

projizierter Dokumente die wichtigsten Etappen des Weltraumabenteuers wiedergaben.

Diese Beispiele sprechen für sich selbst. In einer Zeit, in der üppig wuchernde und fortschreitend raffiniertere Massenmedien die Tendenz zeigen, die allgemeine Information auf ein solches Mass zu reduzieren, dass sie uns mit unserem normalen Sinnesapparat schon kaum bewusst wird, führt uns der slowakische Künstler zurück zur psycho-sinnlichen Realität, und ermöglicht uns so diesen oder jenen Augenblick zwischenmenschlicher Kommunikation voll zu erleben.

Fachleute der Information deformieren sie für Zwecke, über die zu sprechen überflüssig ist; Fachleute visueller Kommunikation zweifeln an ihren Zielen und noch mehr an ihren Mitteln; im Kontext dieser Übergangszeit, der unser heutiger Kontext ist, erhält Filko's klarer, elastischer und menschlicher Vorgang eine beispielhafte Bedeutung. Es macht mich glücklich und stolz, dass ich mich an einem solchen Vorhaben beteiligen, und dies auch öffentlich bekennen kann.

Filkov postup sa opiera o základný postulat Marcela Duchampa: tvorba je surovým produktom kolektívneho vyjadrovania. Ľudská činnosť, bráná vcelku, bráná ako činnosť sama o sebe a pre seba, predstavuje tvorivý akt par excellence: každá tvorba, každý jav, týkajúci sa spôsobu vyjadrovania, z nej priamo vyplývajú.

Umelec ako odborník na vizuálnu komunikáciu si objektívne prisvojuje daný moment všeobecnej činnosti; jeho práca spočíva v tom, že predkladá „výsek zo života“ a vybaví ho funkčnou štruktúrou so zreteľom na účinnú spoluprácu publika. Prvé Filkove asambláže sa ozda podobali na barokové feteše; fakticky však boli nástrojmi akcie, prostriedkami kolektívnej komunikácie, no ľudia vždy nepochopili ich pravý zmysel. Tieto asambláže, zbavené svojej základnej funkčnosti, sa menili na „skulptúry“, čiže na predmety estetickej kontemplácie: rovnakým spôsobom ponímali kubisti a surrealisti černošské „sochárstvo“.

Filkove prostredia skoncovali s touto dvojzmyselnosťou. Vystupujú ako prvky organizovanej informačnej štruktúry. V pozvánke, obsahujúcej mapu Československa a vreckové zrkadlo, nás Filko roku 1966 pobádal, aby sme si prisvojili výsek zo života celej krajiny. Tento privlastňovací proces predstavuje opak klasického happeningu, ktorý definoval Allan Kaprow a v Prahe roz-

vinul Milan Křižák: nejde už o to, aby sa stimulovala ľudská aktivita, lež o to, aby sa na problém hľadalo oko na vyriešený a aby sa predložil výsledok. Týmto Filko nadväzuje, cez teóriu „permanentnej manifestácie“ Alexa Mlynarčíka, na veľkú myšlienku Yvesa Kleina o „divadle Sveta“: celý svet je mnohonasobným javiskom ustavičného divadla.

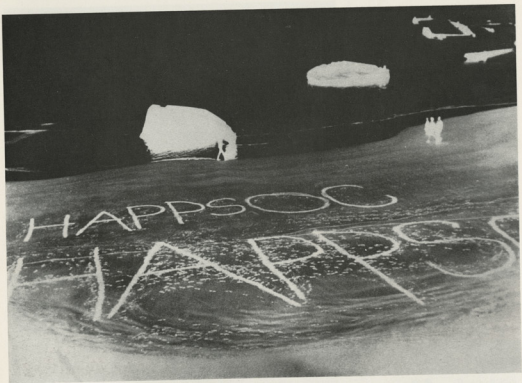
Filkova originalita väzí v pružnom a zároveň presnom používaní technických údajov súčasnej informácie. Na vlnnejšej výstave Danuvius v Bratislave nám jeho „Katedrála“, štruktúra zrkadiel – závesov a odrážajúcich stien, slúžiacich ako premietacie plochy, fyzicky i psychologicky reštituovala ovzdušie v Československu v priebehu prvých mesiacov roku 1968. Tohto roku sa Filko predstavil na VI. Biennale v Paríži s „Kozmom“: s nalu-kovacím stanom gufovej formy, ktorého vnútorné steny načrtávali za pomoci premietaných dokumentov hlavné etapy vesmírneho dobrodružstva.

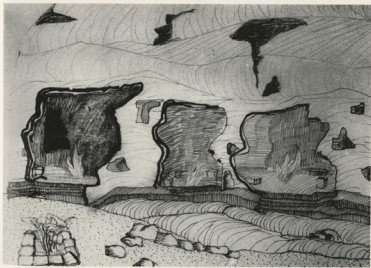
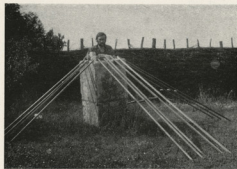
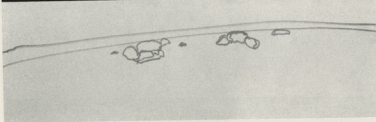
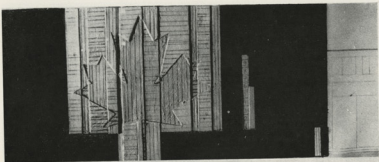
Tieto príklady hovoria samy za seba. V dobe, v ktorej sa bujnejšie a čoraz rafinovanejšie mass media vyznačujú tendenciou znižovať všeobecné informácie na takú úroveň, aby sme si ich už svojím ustrojením vôbec neuvedomovali, nás slovenský umelec privádza naspäť k psychozmyslovej realite a umožňuje nám plne prežiť ten či onen okamih medzifudskej komunikácie.

Odborníci na informácie ju deformujú za cieľmi, ktoré je zbytočné spresňovať; odborníci na vizuálnu komunikáciu pochybujú o svojich cieľoch a ešte viac o svojich prostriedkoch: v tomto prechodnej trvajúcim kontexte, ktorý je našim dnešným kontextom, nadobúda Filkov jasný, pružný a ľudský postup príkladný význam. Čítim sa šťastný a hrdý, že sa môžem zúčastniť na takomto podujatí a že to môžem verejne prejavovať.

- 1 Akcia nábádajúca k vnímaniu a ku komplexnému zažitiu skutočnosti vyňatej z prúdu svojej každodennej existencie.
- 2 Táto nájdená realita, ohraničená v čase a priestore, pôsobí silou svojich vzťahov a napätí.
- 3 Zverejnenie tejto skutočnosti ako nového pojmu navodzuje aktivitu uvedomenia si nesmiernej šírky existujúcich súvislostí.
- 4 Je to nenásilná a všeobecná angažovanosť.
- 5 Je procesom, v ktorom objektívno je použité k navodeniu subjektívnych stanovisk, ktoré ho povyšujú do novej polohy.
- 6 Je teda všeobecne platným životným spôsobom nájdenej skutočnosti a získava takto schopnosť aktivizácie v absolútnej šírke.
- 7 Je teda všeobecne platným životným spôsobom nájdenej skutočnosti a získava takto schopnosť aktivizácie v absolútnej šírke.
- 8 Je syntetickým prejavom spoločenskej existencie vôbec, a tým teda nutne i spoločným majetkom.
- 9 Nadväzuje na celý rad počinov happeningu a fluxusu, šokuje svojou holou existenciou.
Na rozdiel od happeningu je jeho výrazom samotná neštylizovaná skutočnosť, ktorá je vo svojej pôvodnej forme neoplynená priamym zásahom.
- 10 Účastníkovi sa stáva objektom nielen jeho bezprostredné okolie, ale aj vzťahy a súvislosti vyplývajúce z vnímaného.
- 11 Jeho uskutočnenie nie je náhodné, ale uvedoméle a apelujúce.
- 12 Realizoval sa prvýkrát v čase medzi 1. a 9. májom roku 1965 v Bratislave a stal sa sám sebe manifestom.

- 1 Eine Aktion, die zur Wahrnehmung und zum komplexen Erleben der Realität, herausgehoben aus dem Strom ihrer alltäglichen Existenz, auffordert.
- 2 Diese gefundene Realität, zeitlich und räumlich begrenzt, wirkt durch die Kraft ihrer Beziehungen und Spannungen.
- 3 Die Veröffentlichung dieser Realität als eines neuen Begriffes bewirkt die Aktivität des Bewusstseins der unendlichen Breite der bestehenden Zusammenhänge.
- 4 Dies ist ein gewaltloses und allgemeines Engagement.
- 5 Es ist ein Vorgang, bei dem das Objektive benützt wird, um subjektive Standpunkte zu erwirken, die es in eine neue Lage erhöhen.
- 6 Es ist also eine allgemein gültige Lebensart der gefundenen Realität und erwirbt somit die Fähigkeit der Aktivierung in absoluter Breite.
- 7 Es rechnet mit der Möglichkeit, dass das Überreale sich der gewählten Realität bemächtigt und so eine neue Realität schafft, die durch persönliche Ladung bereichert ist.
- 8 Es ist die synthetische Äusserung der sozialen Existenz überhaupt, und daher notwendigerweise sozialer Besitz.
- 9 Es knüpft an eine ganze Reihe von Vorgängen des Happenings und des Fluxus' an und schockiert durch seine blosse Existenz.
Zum Unterschied vom Happening ist sein Ausdruck die unstilisierte Realität, die in ihrer Urform durch direkte Eingriffe nicht beeinflusst ist.
- 10 Zum Objekt des Teilnehmers wird nicht nur dessen unmittelbare Umwelt, sondern auch Beziehungen und Zusammenhänge, die sich aus dem Wahrgenommenen ergeben.
- 11 Seine Verwirklichung ist nicht zufällig, sondern bewusst und anrufend.
- 12 Zum erstenmal realisiert wurde es in der Zeit zwischen dem 1. und 9. Mai des Jahres 1965 in Bratislava, und da wurde es zum Manifest seines Selbst.

Qu'est-ce que nous appelons
HAPPSOC? –

La réalité
(Manifeste)

La théorie de l'anonymat

- 1 Une action qu'invite à la perception et à l'expérience complexe de la réalité sortie du courant de son existence banale.
- 2 Cette réalité retrouvée, limitée en temps et espace, est efficace par la vigueur de ses rapports et tensions.
- 3 La publication de cette réalité comme notion nouvelle cause l'activité de la conscience de l'ampleur immense des rapports existants.
- 4 C'est un engagement sans contrainte et général.
- 5 C'est un processus de l'utilisation des objets afin de trouver des positions nouvelles élevées en état nouveau.
- 6 C'est donc la manière d'une validité générale de la réalité découverte apte à l'activation en ampleur absolue.
- 7 Ce compte sur la possibilité de saisir, par la réalité élue, la surréalité, c'est à dire une nouvelle réalité enrichie d'un chargement individuel.
- 8 C'est une manifestation de l'existence sociale en elle-même et par conséquent une propriété commune.
- 9 C'est qui part de la diversité cachée entre happening et fluxus, dont la simple existence est choquante.
À la différence des happenings ce s'exprime même par la réalité non préparée, ne pas touchée par aucune intervention directe.
- 10 Pour le participant non seulement l'entourage direct devient l'objet, mais aussi tous les rapports et relations de l'entourage aperçu.
- 11 Son arrangement n'est par fortuit, mais voulu et provoquant.
- 12 C'était réalisé pour la première fois entre le 1er et 9es mai 1965 à Bratislava, devenant son propre manifeste.

Filko
Kostrová
Mlynářčík

What does
HAPPSOC
mean?

Reality
(manifesto)

Theory of anonymity

- 1 Action spurring the receptiveness and complex enjoyment of reality exempt out of the stream of its everyday existence.
- 2 This found reality, limited by time and space, acts through the power of its relations and tension.
- 3 In publishing this reality as a new conception activity of realizing the boundless span of existing coherences is brought about.
- 4 It is an unrestrained and general engagement.
- 5 Is a process in which objectivity is used as introduction of subjective standpoints of view that raise it to a new level.
- 6 It is therefore a generally valid way of life of the found reality and thus acquires the ability for activation in its absolute width.
- 7 Counts with the possibility of raising the chosen reality by overreality, consequently by a new reality enriched by a due charge.
- 8 It is a synthetic manifestation of social existence as such and consequently it forcibly is a common possession.
- 9 Links up with a whole range of happenings and fluxes, it involves a shock by its bare existence.
In contrary to the happening its expression is given by the unconventional reality itself which in its original form is not under the influence of any direct check.
- 10 The participant's object further on is not only his immediate environment, but also the relations and coherences arising from the enjoyed object.
- 11 Its realization is not incidental but conscious and appealing.
- 12 It has been realized for the first time in Bratislava from the first until the ninth of May in the year 1965 and became a manifesto for itself.

Filko
Kostrová
Mlynářčík

stanofilko • alex mlynárčik

REALIZÁCIA:

1. prvá skutočnosť BRATISLAVA 2. mája 1965
2. druhá skutočnosť BRATISLAVA 3. mája 1965
3. tretia skutočnosť BRATISLAVA 4. mája 1965
4. štvrtá skutočnosť BRATISLAVA 5. mája 1965
5. pята skutočnosť BRATISLAVA 6. mája 1965
6. šiesta skutočnosť BRATISLAVA 7. mája 1965
7. siedma skutočnosť BRATISLAVA 8. mája 1965

DOVOEJUČ SI VÁS
POZVAŤ K ÚČASTI NA

TRVANIE: 2.-8. mája 1965

HAPPSOC

„BRATISLAVA 2.-8. MÁJ 1965“

OBJEKTY

1. ženy	136.526
2. muži	126.77
3. psi	49.991
4. ženy /s prívieskami/	18.009
5. balkóny	167.236
6. Podnospodružke usmolení	22
7. Prevádzkov budovy	54.725
8. byty	64.725
9. Vodovody v bytoch	64.725
10. * miam bytov	944
11. Spotreby elektrické	3.505
12. * spotreby plynu	37.804
13. Prádky	35.060
14. Chladničky	17.534
15. Odd. Bratislava	1
16. Druž	1
17. Druž v Bratislave	142.090
18. Pultové lampy	128.726
19. Televízne antény	6
20. Cmentáry	1.000.801
21. Tulipány	9
22. Divadla /s amatérskymi/	
23. Kľúč, kľučky, elektrický súst, vlnový, tlačí- smy, písničky, stroje, pohá, stolový, knihárne, nemotóre atď.	

Stano
FILKO
Alex
MLYNÁRČIK

invite you to take part in

HAPPSOC I. „BRATISLAVA 2nd - 8th May 1965“

Realization:

- First reality BRATISLAVA 2nd May 1965
- Second reality BRATISLAVA 3rd May 1965
- Third reality BRATISLAVA 4th May 1965
- Fourth reality BRATISLAVA 5th May 1965
- Fifth reality BRATISLAVA 6th May 1965
- Sixth reality BRATISLAVA 7th May 1965
- Seventh reality BRATISLAVA 8th May 1965

Duration:

2nd - 8th May 1965

Objects

1 Women	138.936
2 Men	128.727
3 Dogs	49.991
4 Houses (temporary arrangements included)	18.009
5 Balconies	165.236
6 Agricultural estate s	22
7 Plant buildings	54.725
8 Flats	64.725
9 Water supply in flats	40.070
10 Water supply out of flats	944
11 Kitchen ranges electric	3.505
12 Kitchen ranges gas	37.804
13 Washing machines	35.060
14 Refrigerators	17.534
15 Bratislava as a whole	1
16 Castle	1
17 Danube in Bratislava	1
18 Lamps in the streets	142.090
19 TV aeriols	128.726
20 Cemeteries	6
21 Tulips	1,000.801
22 Theatres (amateur theatricals included)	9
23 Cinemas, chimneys, trams, motor-cars, vine-inns, trolleybuses, typewriting machines, broadcasting sets, shops, libraries, hospitals etc.	

Stano
FILKO
Alex
MLYNARCIK

prennent la liberté
de vous inviter à participer à

HAPPSOC I. „Bratislava 2–8 mai 1965“

Réalisation:

1. première réalité à Bratislava, le 2 mai 1965
2. deuxième réalité à Bratislava, le 3 mai 1965
3. troisième réalité à Bratislava, le 4 mai 1965
4. quatrième réalité à Bratislava, le 5 mai 1965
5. cinquième réalité à Bratislava, le 6 mai 1965
6. sixième réalité à Bratislava, le 7 mai 1965
7. septième réalité à Bratislava, le 8 mai 1965

Durée:

2–8 mai 1965

Les objets

1 Femmes	138.936
2 Hommes	128.727
3 Chiens	49.991
4 Maisons (avec provisoires)	18.009
5 Balcons	165.236
6 Cités agricoles	22
7 Bâtiments d'exploitation	525
8 Appartements	64.725
9 Robinets aux appartements	40.070
10 Robinets hors d'appartements	944
11 Atres électriques	3.505
12 Atres à gaz	37.804
13 Machines à laver	35.060
14 Réfrigérateurs	17.534
15 Tout Bratislava	1
16 La Citadelle	1
17 Le Danube à Bratislava	142.090
18 Réverbères	128.726
19 Antennes de télévision	6
20 Cimetières	1.000.801
21 Tulipes	9
22 Théâtres (y compris les théâtres d'amateurs)	
23 Cinémas, cheminées, tramways, automobiles, tavernes, trolleybus, machines à écrire, appareils de radio, boutiques, bibliothèques, hôpitaux, etc.	

Stano
FILKO
Alex
MLYNARCIK

GESTATTEN SICH SIE EINZULAD
ZUR TEILNAHME AM H A P P S

HAPPSOC I. „BRATISLAVA 2–8 Mai 1965“

Realisation:

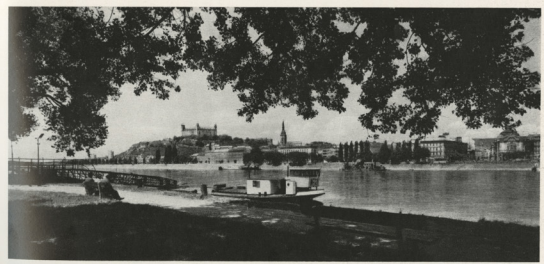
1. erste Realisation BRATISLAVA, 2. Mai 1965
2. zweite Realisation BRATISLAVA, 3. Mai 1965
3. dritte Realisation BRATISLAVA, 4. Mai 1965
4. vierte Realisation BRATISLAVA, 5. Mai 1965
5. fünfte Realisation BRATISLAVA, 6. Mai 1965
6. sechste Realisation BRATISLAVA, 7. Mai 1965
7. siebente Realisation BRATISLAVA, 8. Mai 1965

Dauer:

2.–8. Mai 1965

Objekte

1 Frauen	138.936
2 Männer	128.727
3 Hunde	49.991
4 Häuser (mit Provisorien)	18.009
5 Balkone	165.236
6 Landwirtschaftliche Siedlungen	22
7 Betriebsgebäude	525
8 Wohnungen	64.725
9 Wasserleitungen in Wohnungen	40.070
10 Wasserleitungen ausserhalb der Wohnungen	944
11 Elektrische Herde	3.505
12 Gasherde	37.804
13 Waschmaschinen	35.060
14 Kühlschränke	17.534
15 Ganz Bratislava	1
16 Die Burg	1
17 Die Donau in Bratislava	142.090
18 Strassenlampen	128.726
19 Fernsehantennen	6
20 Friedhöfe	1.000.801
21 Tulpen	9
22 Theater (auch Liebhaberbühnen)	
23 Lichtspieltheater, Schornsteine, Strassenbahnen, Automobile, Weinschenken, Obusse, Schreibmaschinen, Rundfunkempfänger, Läden, Bibliotheken, Krankenhäuser, usw.	

Slavin — pamätník oslobodenia

Slovenské národné divadlo

Slovenské národné domovy

Bratislava

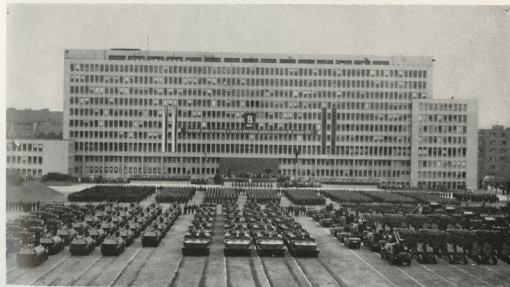
Múzeum V. I. Lenina

Stará ulica

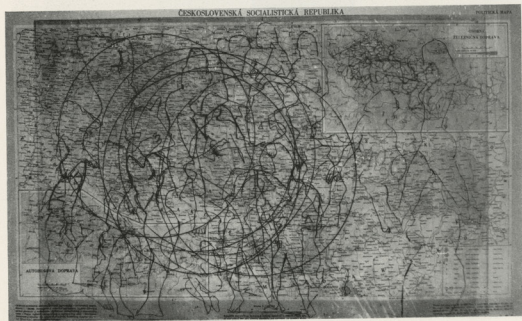
Pohľad na Bratislavu

... Der Künstler hat für seine Grafik eine eigenwillige Technik entwickelt, die bei fast gleicher Formgebung immer neue Variationen ermöglicht. Filko spitzt die Form, meist eine menschliche Figur, auf einen strukturierten Grund, der auch reliefartig sein kann. Der Spritzvorgang ist stets neu und erlaubt Verwandlungen. So stehen die Arbeiten im Range einer Grafik, ohne gedruckt zu sein, sie haben nur die Art des Multiples.

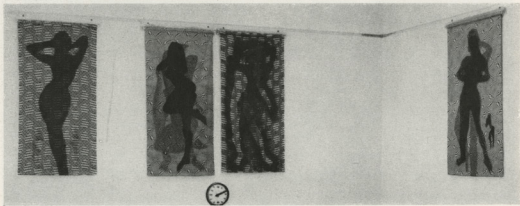
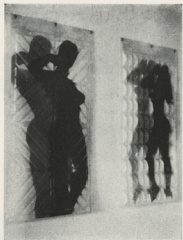
Jürgen
Weichardt

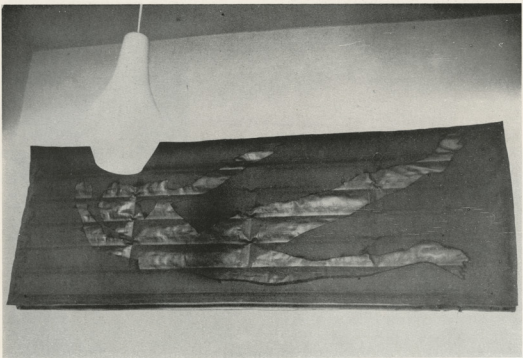
7

8

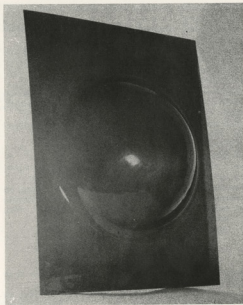

12

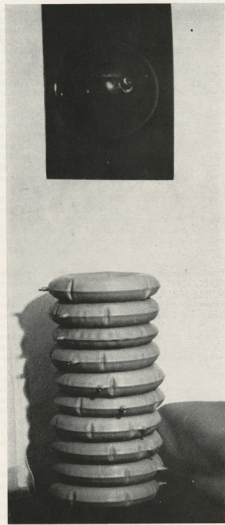
13

14

15

ÚVAHY O PROSTREDÍ

v ktorom sa jedná

Filko
1966

- 1 o syntézu psychického a fyzického priestoru medzi dielom a konzumentom
- 2 o spoluautorstvo s návštevníkmi prostredia, ktorí sa stávajú svojou existenciou jeho súčasťou
- 3 o internacionálnosť v najširšom slova zmysle, o internacionálnosť až vesmíru
- 4 o kolektívnu tvorbu a anonymitu autorov viacerých profesií
- 5 o syntézu techniky a ľudenstva
- 6 o syntézu voľného, duševného pôsobenia umenia s úžitkovou funkciou
- 7 o éterický priestor, zvuky rádia (hudba, vesmírne zvuky, zvuky strojav, ulice, života, skutočnosti, reality)
- 8 o syntézu jednotlivých druhov umenia s ostatnými spoločensko-vednými a technickými odborními
- 9 o časovosť – štvrtú dimenziu a život v nej
- 10 o pohyb reálny, optický, svetelný... (vnútorný a vonkajší)
- 11 o antikodielnosť, o účasť mechanických a automatických prvkov v procese realizácie
- 12 teda o aktívne, dynamické, neustále sa meniace prostredie, ktoré na rozdiel od akademického a klasického umenia, predstavuje rozohratú partiu hry, ktorá čaká na živú akciu a spoluúčasť návštevníka-človeka.

Environnement REFLEXIONS SUR LE MILIEU

dans lequel il s'agit

Filko
1966

- 1 de la synthèse de l'espace psychique et physique entre l'oeuvre et le consommateur
- 2 de la qualité de co-auteur avec les visiteurs du milieu, qui font sa partie intégrante par leur existence même
- 3 de l'internationalisme dans le sens le plus large du mot, de l'internationalisme même cosmique
- 4 de la création collective et l'anonymité des auteurs adhérents à plusieurs professions
- 5 de la synthèse de la technique et du genre humain
- 6 de la synthèse de l'effet libre et spirituel de l'art et de la fonction d'usage
- 7 de l'espace étherique, comme les sons de la radio-diffusion (de la musique, des sons cosmiques, des sons des machines – de la rue – de la vie – de l'existence – de la réalité)
- 8 de la synthèse des singuliers genres d'art et des sciences sociales et technique
- 9 de la réalité temporelle, de la quatrième dimension et de la vie dans elle
- 10 du mouvement réel, optique, de la lumière (interne et externe)
- 11 de la réaction contre le travail manuel, la participation des éléments mécaniques et automatiques au procès de la réalisation
- 12 c. à d. du milieu actif, dynamique, lequel – contrairement à l'art académique et classique – représente un jeu de cartes en train, qui attend les actions vives et la coopération du visiteur, c'est de l'homme.

ÜBERLEGUNGEN BETREFFEND ENVIRONMENTAL SITUATIONS

in bezug auf:

Filko
1966

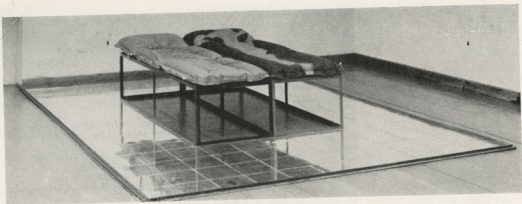
- 1 Die Synthese des psychischen und physischen Raumes zwischen dem Werk und dessen Verbraucher.
- 2 Die Mitautorenschaft der Besucher des Environments, die schon durch ihr Sein dessen Teil werden.
- 3 Internationalität im breitesten Sinne des Wortes, eine Internationalität bis in den Weltraum.
- 4 Kollektives Schaffen und die Anonymität der Autoren mehrerer Berufe.
- 5 Die Synthese von Technik und Menschheit.
- 6 Die Synthese der freien, psychischen Wirkung der Kunst mit einer Gebrauchsfunktion.
- 7 Den ätherischen Raum, Radiotöne (Musik, Weltraumgeräusche, Maschinenlärm, Geräusche der Strasse, des Lebens, der Wirklichkeit, der Realität).
- 8 Die Synthese verschiedener Zweige der Kunst mit den übrigen gesellschaftlich-wissenschaftlich und technischen Fächern.
- 9 Zeitbedingtheit – die vierte Dimension und das Leben in ihr.
- 10 Reale Bewegung, optische Bewegung, Lichtgewegung... (innere und äussere).
- 11 Antihandarbeit, den Anteil mechanischer und automatischer Elemente am Prozess der Realisation.
- 12 Das aktive, dynamische, dauernd sich wandelnde Environment, das zum Unterschied von akademischer und klassischer Kunst das Spiel mitten in seinem Verlaufe darstellt und auf eine Aktion, die lebensvolle Mitwirkung des Besuchers-Menschen wartet.

REFLECTIONS UPON MILIEU

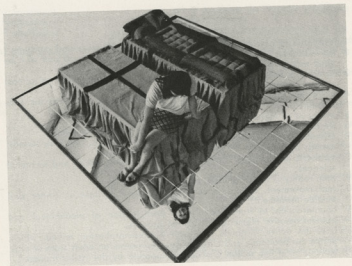
dealing with

Filko,
1966

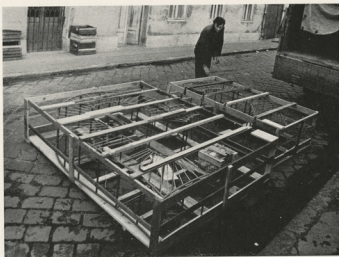
- 1 synthesis of psychic and physical space between work and consumer;
- 2 co – authorship with the visitors of the milieu, becoming a part of it by their existence;
- 3 internationally in the broadest sense of the word, with an almost cosmic internationality;
- 4 collective creation and anonymity of contributors from various professions;
- 5 synthesis of technology and mankind;
- 6 synthesis of free, spiritual effect of art with a useful funktion;
- 7 ethereal space, radio sounds (music, cosmic sounds, machine sounds, sounds of the street, of life, of essence, of reality);
- 8 synthesis of particular categories of art with other social and technical sciences;
- 9 time reality – fourth dimension and the life in it;
- 10 real movement, optical movement, movement of light... (inner and outside movement);
- 11 counteraction to handmade work, participation of mechanical and automatomatic elements realization process;
- 12 i. e. the active, dynamic, incessantly metamorphosing milieu, which, unlike the academic and classical art, represents an open state of play, waiting on a live action and co-participation by the visitor-human.

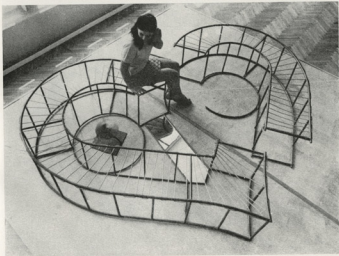
16

16

17

17

OLTAR SÚČASNOSTI - HAPPSOC III. OLTAR SÚČASNOSTI - HAPPSOC III. OLTAR SÚČASNOSTI - HAPPSOC III. OLTAR

FILKO STANO

Roku 1966 a ďalšie roky náš
požívam k účasti na

AKCIE UNIVERZÁL
SKUTOČNO

Príkaz:
ÚZEMIE CSSR - ČESKOSLOVENSKO
Skutočnosť

- a. Žijú v tomto území občania z CSSR
- b. V tomto území žijú občania z iných štátov
- c. Súčasne platí občianstvo v oboch štátoch
- d. Mnohí z týchto občanov sa zúčastňujú na veľkých podujatiach
- e. Každá osoba má právo prístupu k všetkým službám štátu

En 1966 et dans les années suivantes je suis
entraîné à venir faire participer au

ACTION UNIVERSELLE
RÉELITE

Line:
Territoire de la CSSR (Tchécoslovaquie)
FAITS:

- a. Une certaine partie appartient à la CSSR
- b. Dans le même territoire il y a des étrangers
- c. Certains ont aussi la nationalité de l'étranger
- d. Une et deux personnes se joignent à de grandes fêtes
- e. Chaque personne a le droit d'accéder à toutes les services de l'état

II. DOBYŠAN
1966-1967

1966-1967

II. DOBYŠAN
1966-1967

1966-1967

HAPPSOC III.
Altar der Gegenwart

Stano
FILKO

In 1966 und in den folgenden Jahren lade ich Sie ein zur Teilnahme ander

UNIVERSELEN AKTION
Realität

Ort:
Gebiet der CSSR (Tschechoslowakei)

Tatsachen:

- Leben, Situation, Beziehungen, Atmosphäre in der CSSR.
- In unbegrenzter Zeit der Zukunft und Vergangenheit.
- Lebensgefühle: subjektive und soziale.
- Ort und Zeit individuell, auf jeglichem kleinen oder grossen Ort.
- Menschen, Städte, Dörfer, Natur, Tiere, Technik, Wissenschaft, Sport, Jahreszeiten, Kunst, Literatur, Musik, Zukunft...

HAPPSOC III
Altar of contemporaneity

Stano
FILKO

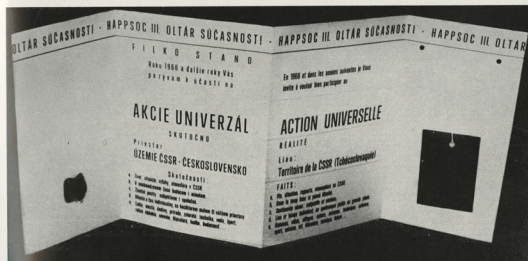
invites you in 1966 as well as in further years to take part in the

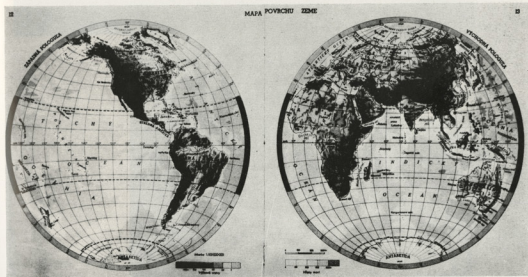
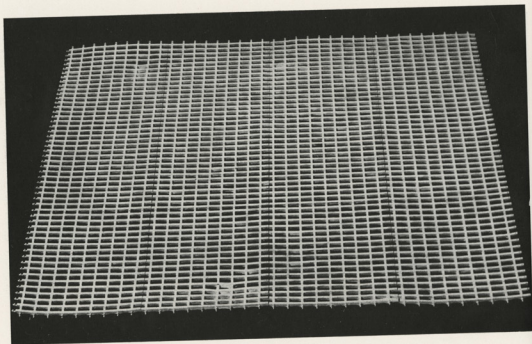
WORLD ACTION
Reality

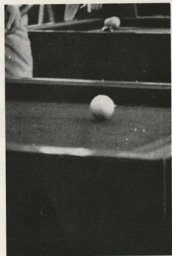
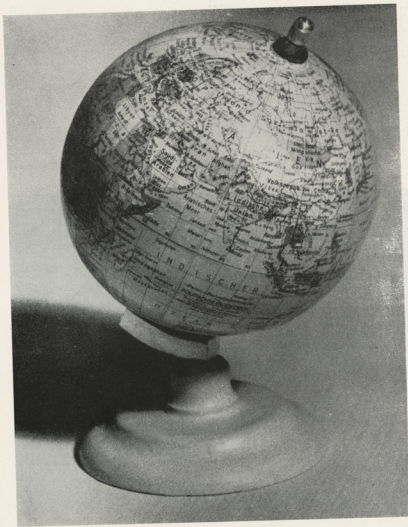
Place:
Territory of Czechoslovakia

Facts:

- Life, situation, relations, atmosphere in Czechoslovakia.
- In the future and past time unlimited.
- Sentiments of life: subjective and common
- Individual place and time, in any small or large space.
- People, towns, villages, nature animals, technique, science, sports, annual seasons, arts, literature, music, future...

THE „UNIVERSAL ENVIRONMENT“

An invitation to a visitor (camera) to experience for a short while a constructive reality.

One of possible actions of the active visitor (camera) in the „Universal environment“:

1. At the entrance into the environment a visitor (camera) may weigh and measure his own body and thus get some knowledge about himself at least from the physical point of view.

2. Visitor, wishing to get into the centre of the three setting, has to penetrate through the three nylon-string net screens there are symbols of humanity and technology, painted antimanually (e. g. by electric brush). Then he finds himself on a mirrorclad floor where everything is multiplied and where he finds himself in company with his own reflected image. He himself can choose where to enter.

3. In the centre of the setting a rotating triple chandelier adds to the whole setting a moving omnipresent radiating colour light.

4. The table made of the same material as the rest of the environment is put at its centre. On it a chessboard with chessmen awaits the visitor's participation (a symbol of thought and existence). At the corners of the mirror area there are moving illuminated globes of the Universe and the Earth enabling the visitor to travel at least in thought.

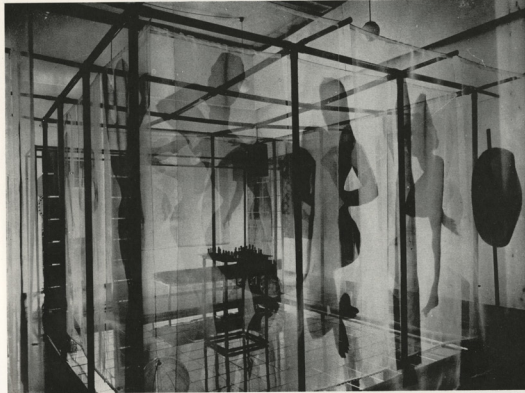
5. On a pneumatic bed, where a woman is painted (also by antimanual technique) a visitor can sit down, have a rest, contemplate or listen to the radio, whichever he may choose.

6. Further on the visitor finds himself in a space between two mirror walls facing each other, where his image is optically multiplied

(resulting in an impression of infinite space).

7. On the real wall of the setting there is a non-stop changing projection of the symbols and desires of mankind: the universe, people, cars, technology... Even here he sees himself mirrored all the time and is therefore a part of the whole reality in which man exists.

Therefore the setting acts as one complete and consequent entirety of life. The environment is not experienced as a curiosity-something to walk through and look around-but as a vivid reality, awaiting the participation of the visitor, who himself, in an environment full of other artefacts, becomes a live statue.

Medzi avantgardistov slovenského hlavného mesta Bratislavy sa počíta sotva tridsaťročný majster environmentu Stanislav Filko. Jedna z jeho najväčších, mnohostranných prác, „Universale 1966/67“ (obraz) bola v tomto lete po prvý raz vystavená na Západe, v Grenoble. S druhým environmentom „Katedra 68“, sa Filko zúčastnil na bratislavskej bienále „Danuvius 68“. Oceľová kostra, zrkadlová podlaha, vejúce závoje zo sieťoviny, na nich farebne striekané ženské telá, glóbusy na snivanie, amplióny s hudbou a na ňom ťach nabádajúci k spoluúčinkovaniu – to sú jednotlivé prvky grenobelského environmentu splyvajúce v uzavretom priestore v jednu kompozíciu. Pre Filka environmenty znamenajú mnohoraké syntézy: Prekonávajú odstup medzi autorom ustupujúcim do poloanonymity a návštevníkom, ktorý svojou prítomnosťou a činnosťou prispieva k realizácii priestorového umeleckého diela. Návštevník je časť environmentu, ktoré zároveň dovŕšuje. Takto v tomto diele sú obsiahnuté ďalšie syntézy medzi voľnej duševnej činnosti a viazanými funkciami, umeleckými kategóriami a spoločenskými a technickými oblasťami. V environmentu Filko vidí „aktívne, dynamické, stále sa meniace prostredie, ktoré, na rozdiel od akademického a klasického umenia, predkladá otvorenú hru, čakajúcu na spontánnu akciu a účasť návštevníka-človeka“. Treba zdôrazňovať, že Filko svoje teórie a práce rozvíjal dávno pred documentou. Niektoré z týchto prác, vrátane environmentu z Grenoblu, budú čoskoro vystavené v Düsseldorfe v novej galérii Ursula Wendtorf. Dokazujú svojráznosť a bliz-

kosť súčasného československého umenia k západnej avantgarde. Mladá generácia v Bratislave a Prahe znovu dobyla pozície veľkých, Kupku, Filu a Gutfreunda.

Zu den Avantgardisten der slowakischen Hauptstadt Bratislava zählt der knapp dreissigjährige Meister des Environments Stanislav Filko. Eine seiner grössten und vielseitigsten Arbeiten, „Universale 1966/67“ (Abb) ist erstmals in diesem Sommer im Westen, in Grenoble, ausgestellt worden. Mit einem anderen Environment, „Kathedra 68“, hat sich Filko an Pressburgs Biennale „Danuvius 68“ beteiligt. Stahlgestell, Spiegelboden, schwebende Gazeschleier, die farbig gespritzte weibliche Körper zeigen, Globen zum Träumen, Lautsprecher mit Musik und kosmischen Geräuschen, ein Tisch, auf dem ein Schachspiel zum Mitmachen auffordert, sind die einzelnen Elemente des Grenobler Environments, die sich im umschlossenen Raum zur Komposition vereinen. Environments bedeuten für Filko vielfältige Synthesen: Sie überwinden den Abstand zwischen dem Autor, der in eine halbe Anonymität zurücktritt, und dem Besucher, weil dieser durch Anwesenheit und Tätigkeit erst zur Realisierung des Raumkunstwerkes beiträgt. Der Besucher ist ein Teil des Environments und vollendet es zugleich. Somit sind in diesem Werk weitere Synthesen zwischen freier geistiger Tätigkeit und gebundenen Funktionen, zwischen künstlerischen und Kategorien und sozialen und technischen Bereichen eingeschlossen. Filko sieht in einem Environment „ein aktives, dynamisches, ununterbrochen sich veränderndes Milieu, das – ungleich der akademischen und klassischen Kunst – ein offenes Spiel repräsentiert, das auf spontane Aktion und Teilnahme des besuchenden Menschen wartet“.

Es ist zu betonen, dass Filko seine

Jürgen Weichardt:

Frankfurter Allgemeine Zeitung

Pozvanie návštevníka, filmovej kamery, na prežitie niekoľkých chvíľ v konštruktívnej skutočnosti (Jedna z možných akcií aktívneho návštevníka, filmovej kamery, v univerzálnom prostredí)

1. Pri vchode do prostredia sa návštevník, kamera, môže odvrátiť a odmerať, aby sa tak poznal aspoň zo stránky fyzickej.

2. Ak sa chce návštevník dostať do centra prostredia, musí doň preniknúť 3 m silonovými sieťovinami, na ktorých sú antirukodiálne — (elektrickými štetcami) namaľované symboly človečenstva a techniky. Potom sa optčne na zrkadlovej podlahe, kde sa všetko znásobuje a návštevník sa stáva živou sochou spolunávštevníkom a i sám pre seba. Miesto vstupu si môže zvoliť sám.

3. V strede prostredia sa otáča trojluster (biely, červený a modrý), ktorý dodáva celému prostrediu pohyblivé vesmírne farebné lúčovité svetlo.

4. V strede je umiestnený stôl z toho istého materiálu ako celá konštrukcia prostredia. Na ňom je šach, ktorý čaká na živú akciu návštevníka (symbol myslenia a bytia). V rohoch zrkadlovej plochy sú pohyblivé svietiace glóbusy vesmíru a Zeme, na ktorých môže návštevník aspoň v myšlienkach cestovať.

5. Na pneumatickú posteľ, na ktorej je tiež antirukodiálne namaľovaná žena, si môže návštevník sadnúť, ľahnúť, odpočinúť si, zamyslieť sa a počúvať rádio podľa vlastného výberu.

6. Neskôr sa človek optčne v priestore dvoch naproti sebe stojacich zrkadlových stien, v ktorých sa opticky mnohokrát znásobi jeho obraz (vzniká dajem nekonečnosti priestoru).

7. Na zadnej stene prostredia sa priemietajú nonstopom symboly a

túžby ľudstva, vesmír, človečenstvo, autá, technika... ktoré sú rôznofarebné. Ani pri pozeraní sa na tieto časové obrazy nevzniká medzi návštevníkom a prostredím fyzická či duševná medzera. I tu sa stále vidí v zrkadlách a je teda stále súčasťou celku, reality, v ktorej človek existuje.

Teda prostredie je ako jeden kompletný konzekventný celok žitia. Prostredie nechápem ako kuriozitu, len na prechádzanie a pozeranie sa, ale ako živú realitu, čakajúcu na živé akcie návštevníka, ktorý sa v prostredí plnom iných artefaktov, stáva sám živou sochou.

Einladung an den Besucher, die Filmkamera, zum Erleben einiger Augenblicke konstruktiver Wirklichkeit (Eine von vielen Aktionen des aktiven Besuchers, der Filmkamera, in einem universellen Environment)

1. Beim Eintritt kann der Besucher, die Kamera, sich messen und wiegen, damit er sich wenigstens in physischer Hinsicht kennenlernt. 2. Wenn der Besucher in die Mitte der Anordnung gelangen will, muss er drei Meter Silon-Netzgewebe durchdringen, auf denen mittels Anti-Handarbeit (mit elektrischen Pinseln) Symbole der Menschheit und der Technik dargestellt sind. So gelangt er auf einen Spiegelfussboden, wo alles vervielfältigt erscheint und der Besucher zu seinem eigenen Mitbesucher und zur lebenden Statue wird. Den Ort, wo er eintreten will, kann er selbst bestimmen.

3. In der Mitte der Anordnung dreht sich ein Kronleuchter in Weiss, Rot und Blau, der dem Ganzen ein rotierendes Licht von Weltraumstrahlen gibt.

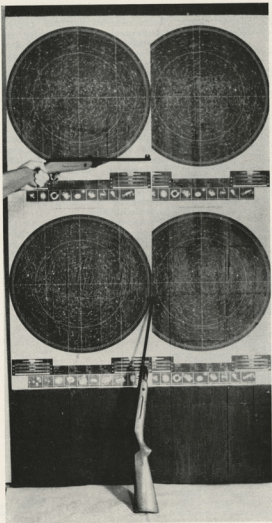
4. In der Mitte steht ein Tisch aus dem gleichen Material, wie die ganze Konstruktion seiner Umgebung. Auf ihm steht ein Schachbrett, das auf die Mitwirkung des Besuchers wartet (ein Symbol des Denkens und Seins). In den Ecken der Spiegelfläche befinden sich bewegliche leuchtende Glóbusse, die Erde und das Weltall darstellend, wohin der Besucher zum mindesten im Geiste reisen kann.

5. Auf ein pneumatisches Bett, das ebenfalls in Anti-Handarbeit das Bildnis einer Frau trägt, kann sich der Besucher setzen, legen, darauf ausruhen und nachdenken, oder den Rundfunk hören, ganz nach eigener Wahl.

6. Später gerät der Mensch in den Raum zwischen zwei sich gegenüberliegenden Spiegelwänden, wo sein Bild optisch vervielfältigt wird (es entsteht der Eindruck der Unendlichkeit des Raumes).

7. Auf die rückwärtige Wand der Anordnung wird ein Nonstopfilm mit Symbolen der ewigen menschlichen Sehnsucht, des Weltalls projiziert, sowie Menschenmassen, Automobile, Technik... Auch beim Betrachten dieser Zeitbilder entsteht zwischen Besucher und Anordnung keine physische oder geistige Lücke. Auch hier sieht er sich dauernd in Spiegeln, und ist daher dauernd ein Teil des Ganzen, der Realität, in der Menschen existieren.

Die Anordnung wirkt also wie ein komplettes und folgerichtiges Ganzes des Lebens. Diese Anordnung fasse ich nicht als Kuriosität auf, durch die man schreitet und die man sich ansieht, sondern als lebende Realität, die auf die lebensvolle Mitwirkung des Besuchers wartet, der, von lauter künstlichen Erscheinungen umgeben, selbst zur lebenden Statue wird.

Frank POPPER:
„Origins and development of
kinetic art“

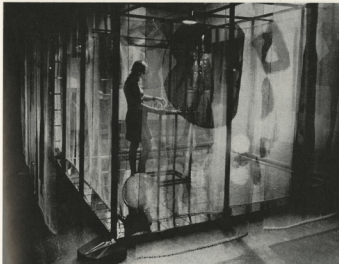
Studio Visto 1968

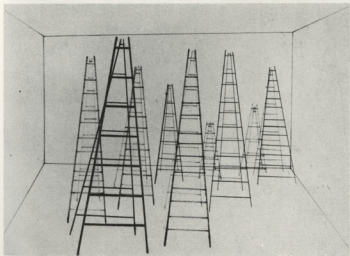
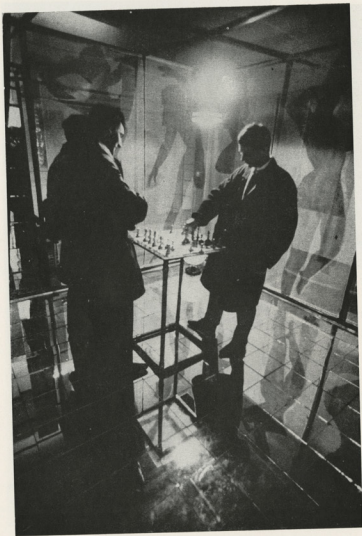
p. 207–208

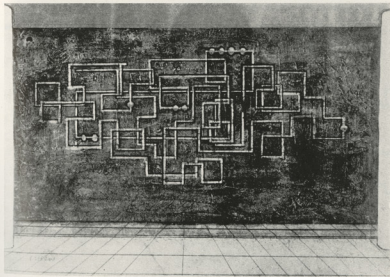
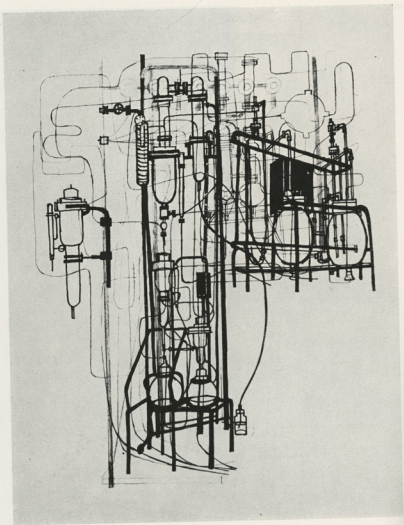
... Filko, on the other hand, represents the so-called Happsoč (social happenings) exhibitions which have taken place in Czechoslovakia).

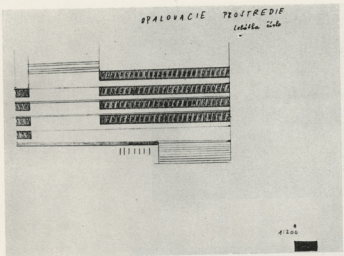
Filko moves away from this tendency to some degree in his Universal Environment, which offers the spectator a modern universe conceived in his own dimensions and adapted to his basic needs.

* p. 208 reproduction „Universal environment 1966–67“

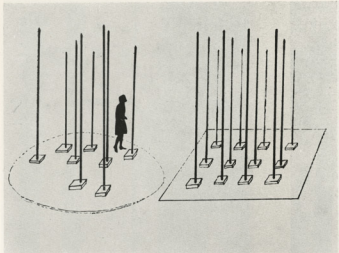

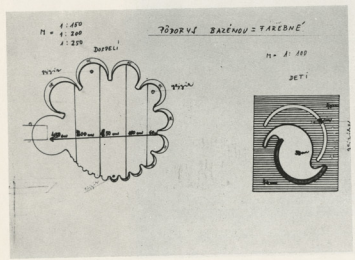

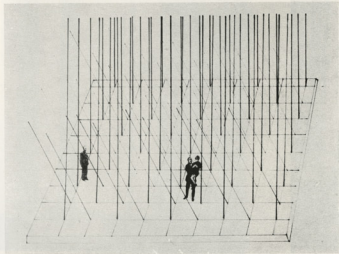
34

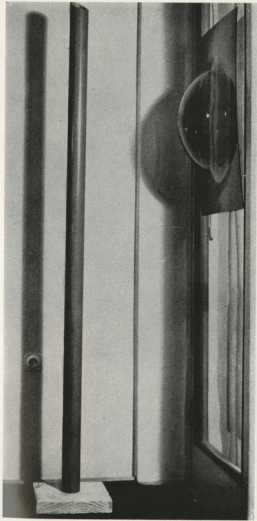
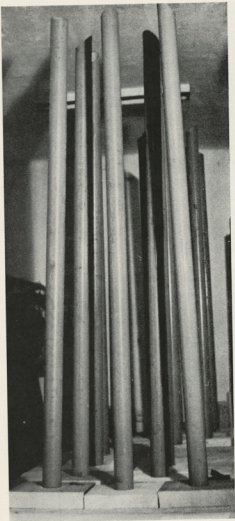
35

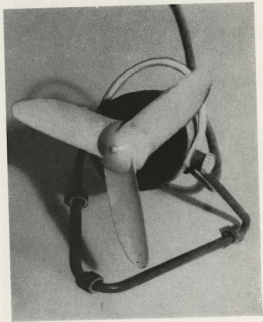

34

35

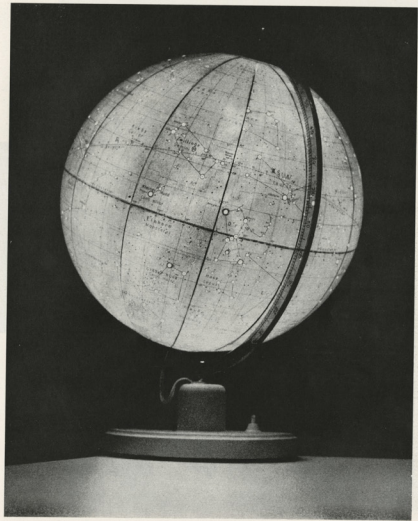

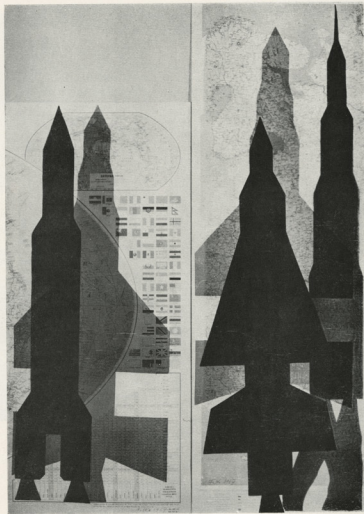
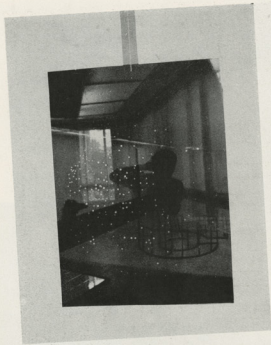
36

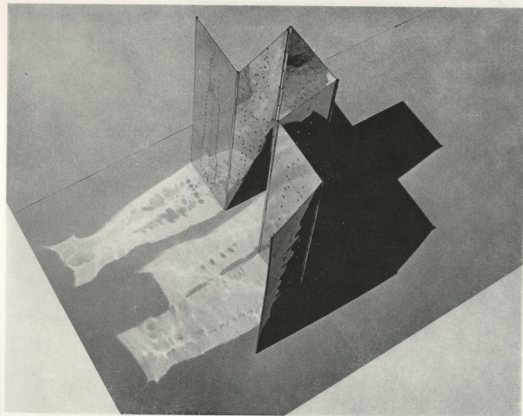
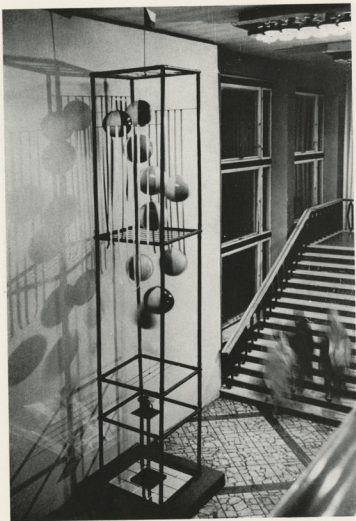

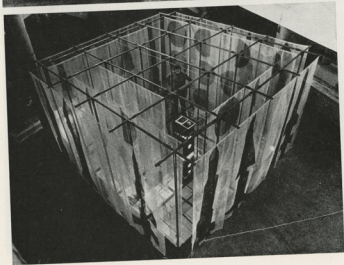
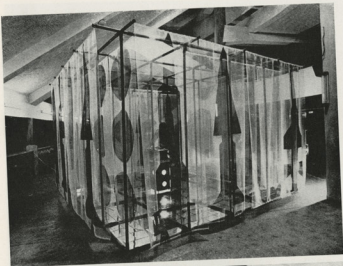
37

38

44

Poëzia
O PRIESTORE – KOZME

Environnement

Siano FILKO
1967

44

Poetry about
SPACE – COSMOS.

Environment.

Siano Filko,
1967

Prostredie som vytvoril pre inštaláciu s variabilné pri montáži pri inštaláčnych možnosti.
Nazval som ho „Poëzia o priestore“ a samotný názov udá v prostredí ide. Materiálove priestore“ nadväzuje na „l prostredie“ z r. 1966–67. Je ľudskou oslavou na priestor. Nejde o dva protipóly ako v „Univerzálnom prostredí“, (erotiky a techniky), ale o oslavu priestoru, ktorý je internacionálny.

Je to prostredie o veľkosti $5 \times 5 \times 3$ m. Konštrukcia je z umelého materiálu, farby modrej. Steny sú z priesvitného silónu. Na týchto silónových závesoch sú antirukodielne, elektrickou pištoľou, namaľované symboly súčasnej civilizácie a tvarov hmôt v priestore, v kozme: Slnka, Mesiaca, Marsu, Venuše, ... v modro-červeno-žltých transparentných farbách. Všetupit do prostredia je možné zo všetkých strán. Na podlahe sú zrkadlá, v ktorých sa táto celá kompozícia priestoru odráža a znásobuje i s návštevníkmi. Návštevníci sa tak stávajú sami pre seba a tiež pre ostatných návštevníkov (nachádzajúcich sa v tom čase v prostredí), živými sochami. V centre prostredia je svetelno-kinetický stôl, ktorý celému environnementu – priestoru dáva farebný, svetelno-kinetický, opticko-psychologický pohyb. Na vrchu tohto stola vo veľkej knihe o dejinách a najnovších výdobykoch kozmonautiky vrcholí idea odrazu skutočnej reality kozmu a samotného človeka v ňom.

Environnement kozmu ako celok je okrem iných artefaktov i oslavou reality.

I created the environment because of its interior and in assembling it it is variable according to the given possibilities of installation.

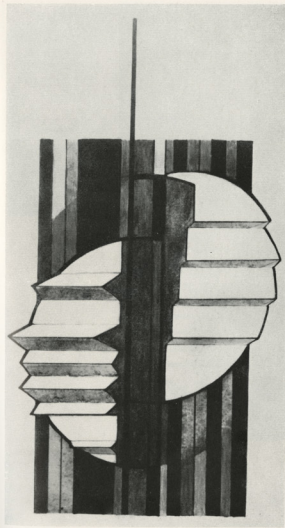
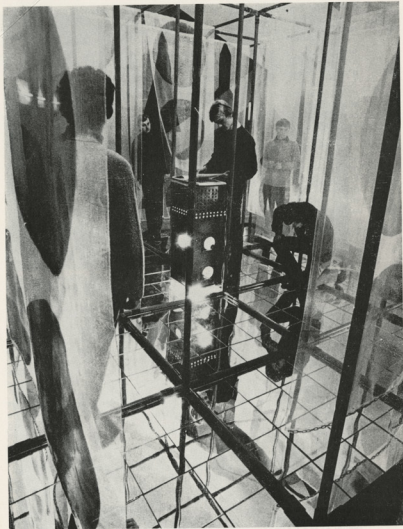
I called it „Poetry about Space“ and thus the term itself explains the aim of the environment. As to the material „Poetry about Space“ is linked to the „Universal Environment“ of the years 1966–67. It is a human praise of space. There is no more the question of two opposite poles there, as it was in the „Universal environment“ (erotism and technique), but it is a praise of the space that is international.

The sizes of the environment are $5 \times 5 \times 3$ m. The construction consists of plastic material in blue. The walls are of transparent silon. On these silon draperies there are symbols which are painted not by hand but by an electric pistol and they are symbols of present civilization and of shapes of stuffs in the space, in the cosmos: Sun, Moon, Mars, Venus ... in blue – red – yellow transparent colours.

It is possible to enter the environment from all sides. There are mirrors on the floor and the whole composition of the space together with the visitors is reflected and multiplied in them. The visitors thus become living sculptures for themselves and also for the other visitors who actually are in the environment.

In the middle of the environment there is a luminous-kinetic table that provides the whole environment-space with a coloured, luminous-kinetic, optically-psychological movement. On top of the table there is the culminating idea of the reflection of the actual reality of the cosmos and man himself in it in a large book about the history and the latest achievements of cosmonautics.

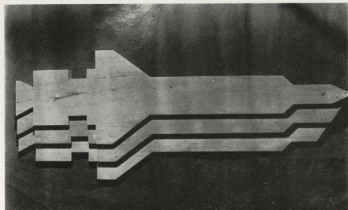
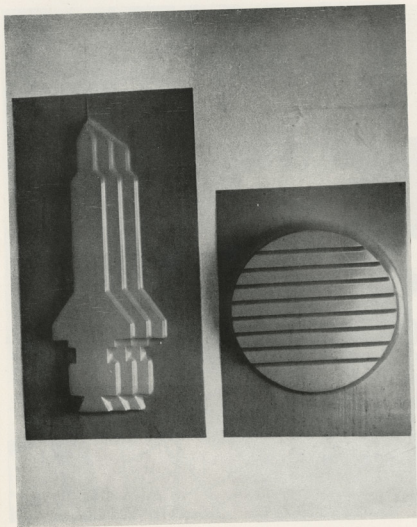
The environment as a whole besides other artefacts is a praise of the reality of the Cosmos.

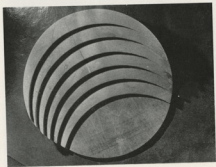
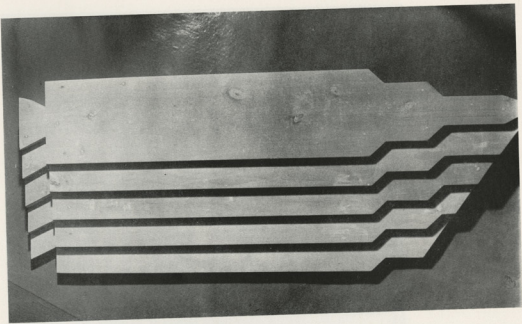

Sandra Orienti:
„I giovani artisti cecoslovacchi
vogliono evitare l'isolamento“

... Filko presenta un „Environment di oggi“. La suggestione che esso provoca è molteplice: se gli specchi del pavimento dilatano verticalmente l'ambiente, e i tendaggi- quinta che lo circondano, in tessuto trasparente, arrecano una ambiguità spaziale alla delimitazione reale, i riferimenti dei segnali, combinati con la musica, le parole, la stampa, con tutto quello che converge a sollecitare i nostri pensieri e i nostri atteggiamenti, portano a significare una realtà contingente eppure non conclusa di cui l'ambiente di Filko sembra un monumento attuale.

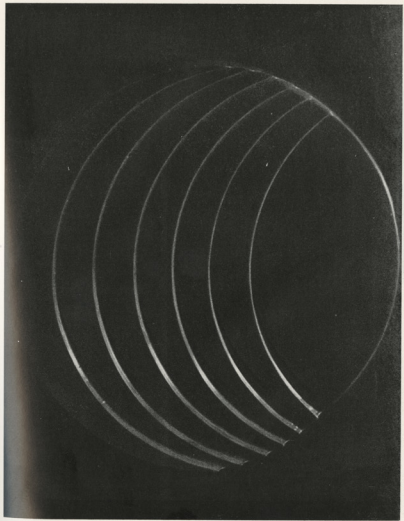
Il popolo

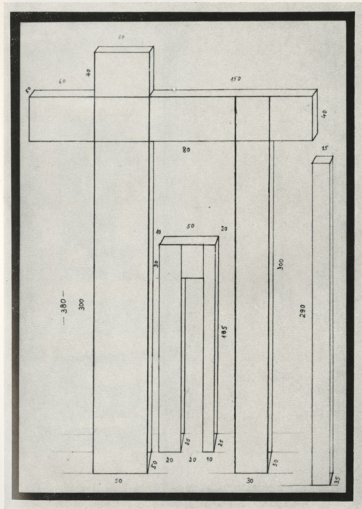
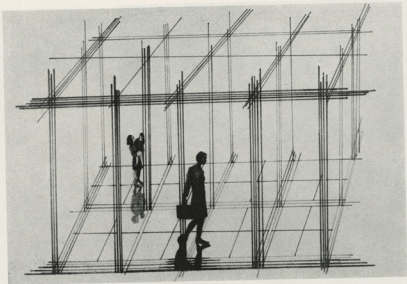

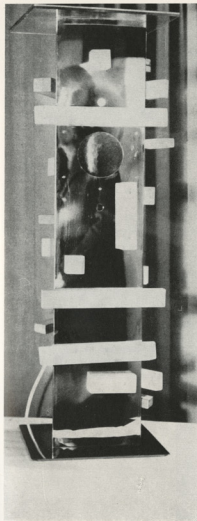
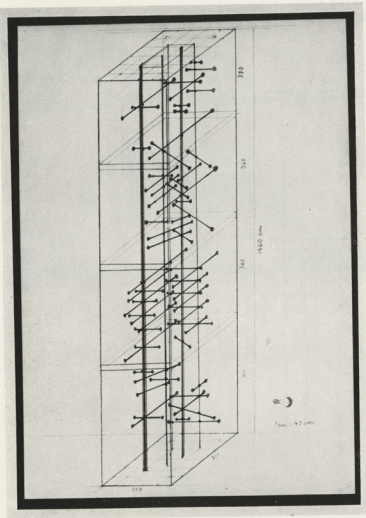
46

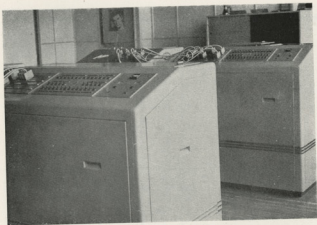
46

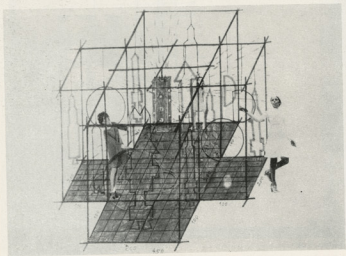
46

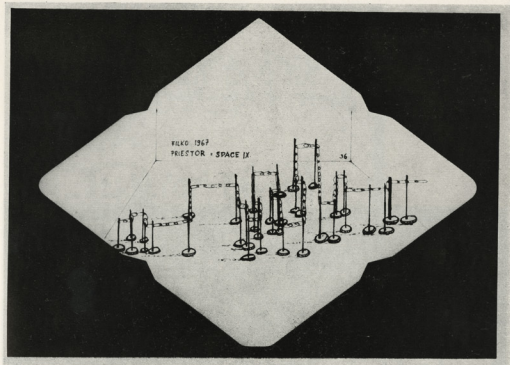

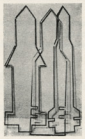
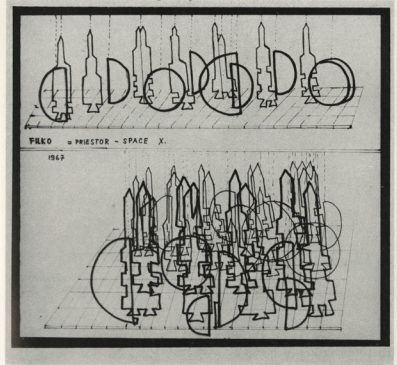
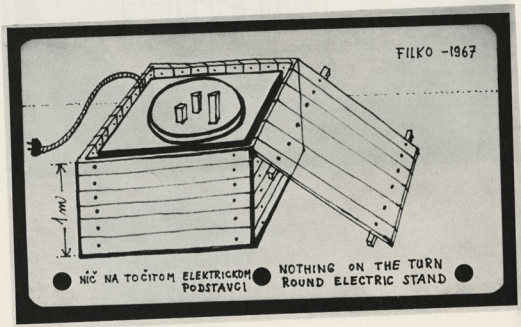
50

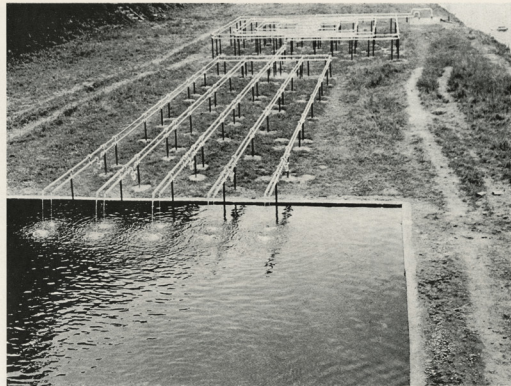
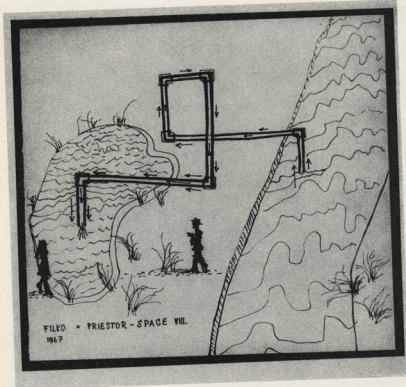

54

52

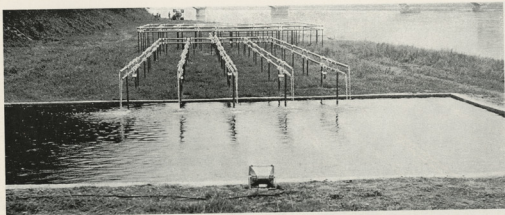

PLAN -
PROJEKTART -

Prečerpávanie vody z Váhu do druhého toku alebo jazera, podľa prírodných možností, tlakovými sklenenými trubicami. V strede potrubia, ktoré bude na suchej zemi, bude vytvorená aktuálna kompozícia z toho istého materiálu.

MATERIAL:

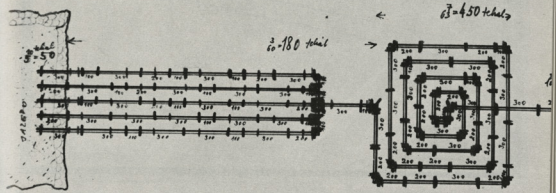
- 1 Čerpadlo vody na trojfázový prúd.
- 2 Elektrický kábel na trojfázový prúd. Dĺžka káblu podľa diaľky elektrického zdroja.
- 3 Tlakové sklenené rúry. Dĺžka asi 900 m; objem 15-20 cm.
- 4 Spojky tlakových rúr podľa danej situácie; asi 600 kusov.
- 5 Železná konštrukcia na uchytenie a upevnenie tohto potrubia.

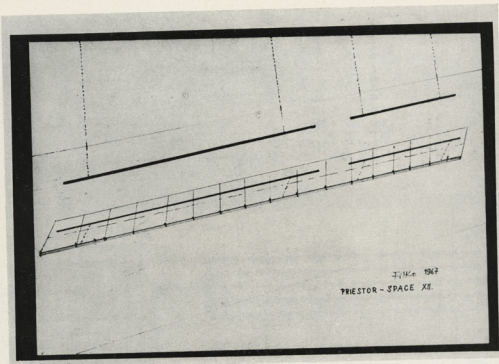
KOLENA
 L = 58
 T = 4
 + = 2
 - = 4

POTRŽBIE
 100 cm = 60 kus
 200 cm = 66 kus
 300 cm = 96 kus
 Prálové spoje : 280 kus
 Prásky k tomu dodajit : 140 kus

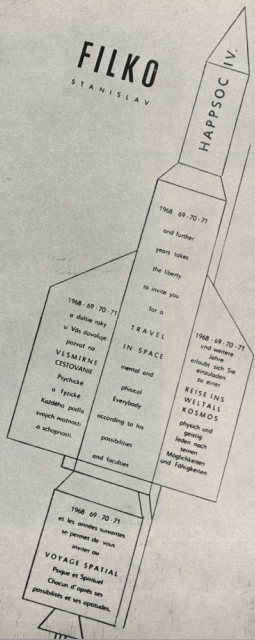
100 milimetrových guľazov > 310 kus alebo (ok
 + filtráciou) alebo 110 + 160 kus +
 Čerpadlo a filtrácia 320 kus

55

J. Filko 1967
PRIESTOR - SPACE XI.

FILKO
STANISLAV

HAPPSOC IV.

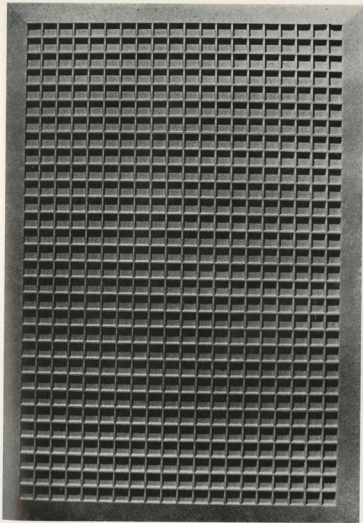
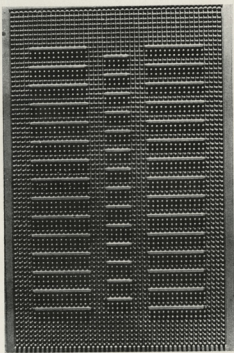
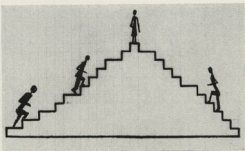
1968 69-70-71
and further
years takes
the liberty
to invite you

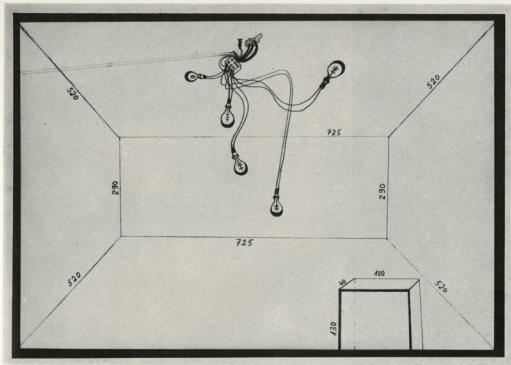
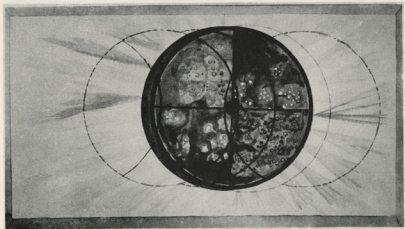
for a
**TRAVEL
IN SPACE**

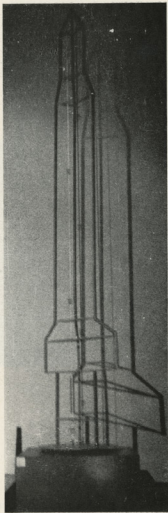
mental and
physical
Everybody
according to his
possibilities
and facilities

1968 69-70-71
und weitere
Jahre
erlaubt sich Sie
anzuladen
zu einer
**REISE INS
WELTALL
KOSMOS**
physisch und
geistig
lassen nach
ihren
Möglichkeiten
und Fähigkeiten

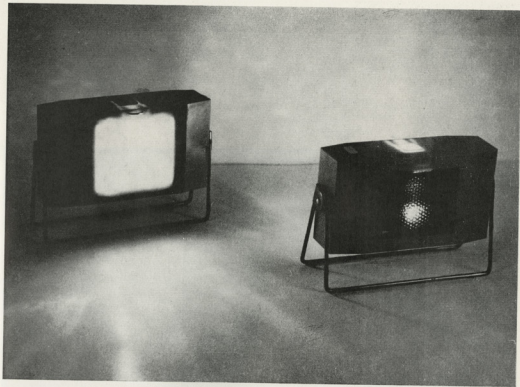
1968 69-70-71
et les années suivantes
se permet de vous
inviter au
VOYAGE SPATIAL
Physique et Spirituel
Chacun d'après ses
possibilités et ses aptitudes.

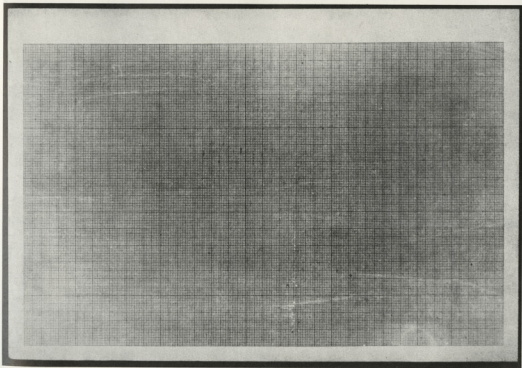
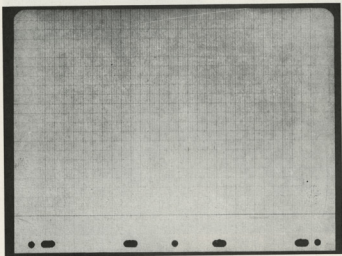

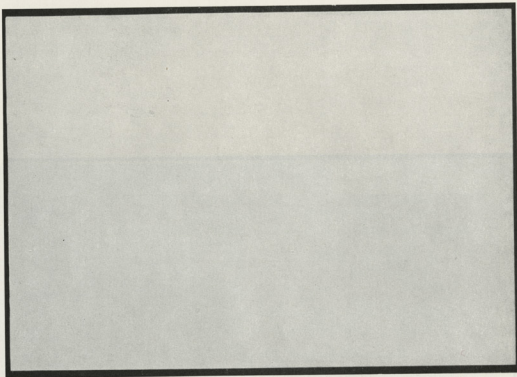

A
B
C
D
E
F
G
H
CH
I
J
K
L
M
N
O
P
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z
Q

Katedrála
humanizmu

Ivan Jirous:
„DANUVIUS – biennále na Dunaji“

... Environment vybudovaný Stanislavom Filkom bol akousi civilistnou oslavou všedného dňa, využívajúcou triviálne prostriedky na dosiahnutie výsledku, ktorý je na samej hranici tradične chápaného pojmu umenia. V priestore ohraničenom štyrmi stenami zo závesov z fólii PVC, zavesených plexiskiel a prúžkov zrkadiel premietal diaprojektor na dve plátna portréty významných predstaviteľov nášho politického života, premietané fotografie sa, navyše, odrážali v zrkadlovej podlahe. A k tomuto „predstaveniu“ vysielal rozhlasový prijímač bežný denný program bratislavského rozhlasu.

Pierre Restany:

„Bratislava:
Une leçon de relativité“

... Un prix d'achat a été décerné au sculpteur slovaque Filko, spécialiste de l'environnement sociologique: sa „Cathédrale“ est un effet amm d'ambiance audio-visuel, accentué par des réflexions de miroirs, des projections de photographies d'actualité et des portraits des dirigeants politiques, ainsi que par une trame d'animation sonore. L'accès des visiteurs par les parois latérales souples créait l'osmose spatiale sans atténuer la densité de l'atmosphère. La réussite était certaine et la récompense justifiée, d'autant plus qu'au-delà même de la personnalité de Filko, elle a le mérite de souligner la présence à Bratislava d'un courant d'expérimentation de synthèse fort actif.

Domus
March 1969
No. 472

Pierre Restany:

„Bratislava –
lesson in relativity“

... A purchase prize has also been awarded to the Slovak sculptor Filko, specialist in sociological environments: his „Cathedral“ represents an audiovisual effect of an environment raised to a higher power by mirror reflections, projecting of actual photographs and pictures of political representatives as well as by a scale of sound animation. The visitors' access through elastic side walls created a space osmosis without enfeebling the compactness of the atmosphere. There was a doubtless success and the reward was the more deserved because, even not taking regard to Filko's personality, this work underlines the fact that in Bratislava there is a very active experimentally-synthetic artistic trend.

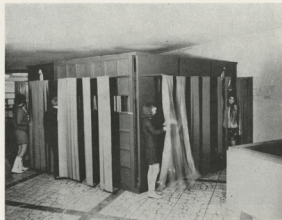
Domus,
march 1969,
č. 472

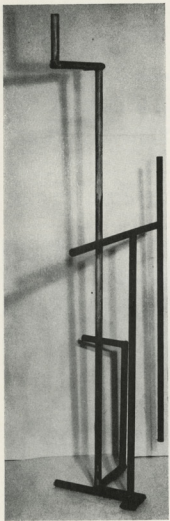
Pierre Restany:

„Bratislava –
ponaučenie o relativite“

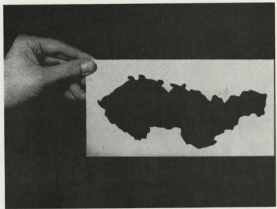
... Nákupnú cenu udelili aj slovenskému sochárovi Filkovi, špecialistovi na sociologické prostredie: jeho „Katedrála“ predstavuje audiovizuálny efekt prostredia, umocnený zrkadlovými odrazmi, premietaním aktuálnych fotografií a obrazov politických predstaviteľov, ako aj škálou zvukového animovania. Prístup návštevníkov cez pružné bočné steny vytváral priestorovú osmózu bez toho, žeby oslaboval hutnosť ovzdušia. Úspech bol nepochybný a odmena zaslužená, a to tým viac, že odhliadnuc od Filkovej osobnosti, toto dielo sa vyznačuje tým, že podtrhuje skutočnosť, že v Bratislave jestvuje veľmi aktívny experimentálno-syntetický umelecký smer.

Domus
N° 472
marzo 1969

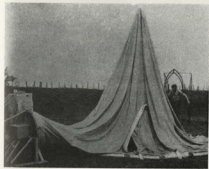
73

73

77

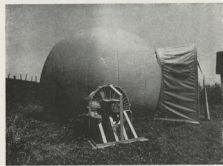
77

77

77

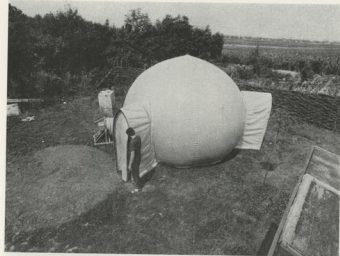
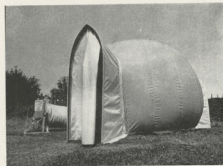

77

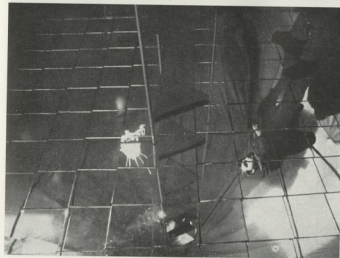

78

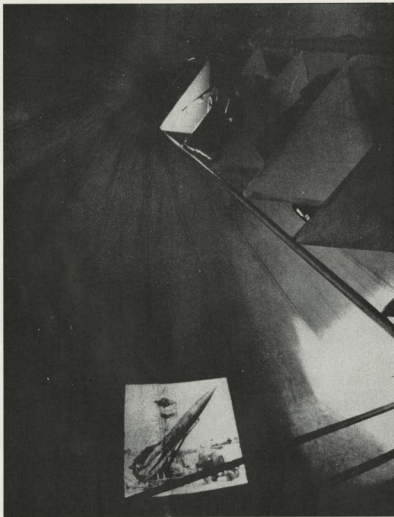
78

78

78

COSMOS

Environment.

Technical data.

Dimension: $700 \times 700 \times 400$ cm

Colour: silver

Material: plastic stuff.

Stano FILKO,
1968

„KOZMOS“

Environment.

Technické údaje:

Rozmer: $700 \times 700 \times 400$ cm

Farba: strieborná

Materiál: umelá hmota

Stano FILKO
1967

The shape of the environment is a $3/4$ globe having two entrances – ways out. They open by the pressure of the entering person or leaving visitor. They shut automatically by pressure of air.

An electric ventilator is an inseparable part of the environment. It fills the interior with constantly flowing air. It is the air that produces the shape of the $3/4$ globe and keeps it stretched. Furthermore it raises the atmosphere in the interior by the sound of the flowing air and by reacting psychically and physically upon the visitor that is instantaneously within the environment.

The floor of the interior is made of mirrors in which the $3/4$ globe optically becomes a whole globe. There is a pyramid in the centre of the cosmos and four non-stop slideprojectors are placed on it. Scenes depicting the space and present technical civilization are projected on the interior walls of the cosmos. This projecting is actually accompanied by a real sound of the radio-set on which the visitor can select the stations of transmission according to his or her own choice.

The whole hereby evoked situation is reflected and multiplied in the mirror-floor together with the visitors. The visitors in such a way become a part of this entirety.

Besides its basic dimensions it is space, sound, light, movement and the real life in them that form an important factor of the environment Cosmos. Thus it is an aesthetically-psychologic functional synthesis that performs a physical as well as psychic influence on the visitor and his or her associations.

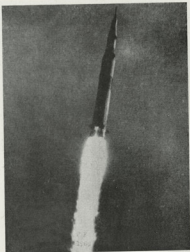
Tvaru environmentu je $3/4$ guľa majúca dva vchody – východy. Otvárajú sa za tlakom vchádzajúceho alebo vychádzajúceho návštevníka. Zatvárajú sa samé tlakom vzduchu.

Ventilátor (elektrický) je neoddeliteľnou súčasťou environmentu. Vypĺňa interiér neustále prúdiacim vzduchom. Tento vzduch vlastne $3/4$ guľu postaví a udržuje napnutú. Okrem toho dotvára atmosféru v interiéri zvukom prúdiaceho vzduchu a psychickým i fyzickým pôsobením na návštevníka, ktorý sa v ňom momentálne nachádza.

Podlahu interiéru vyplňajú zrkadlá, v ktorých vzniká opticky z $3/4$ guľe celá guľa. V strede Kozmu je pyramída, na ktorej sú umiestnené 4 non – stop diaproyektory. Diaproyektormi sa na steny interiéru Kozmu premietajú zábery z priestoru a súčasnej technickej civilizácie. Toto premietanie je správané reálnym zvukom rádia, na ktorom si návštevník môže voľiť stanice podľa vlastného výberu.

Celá situácia, ktorá tu vzniká, sa spolu s návštevníkmi odráža a znásobuje v zrkadlovej podlahe. Návštevníci sa tak stávajú súčasťou tohoto celku.

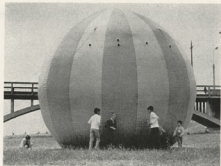
Okrem základných dimenzií mi v prostredí „Kozmos“ ide aj o priestor, zvuk, svetlo, pohyb, ... a samotný reálny život v nich. Teda o syntézu esteticko-psychologicko-funkčnú, pôsobiacu na fyzickú a psychickú stránku návštevníka a jeho asociácie.

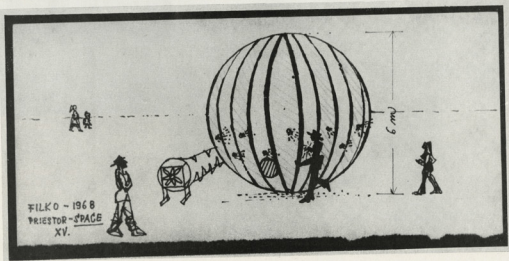
83

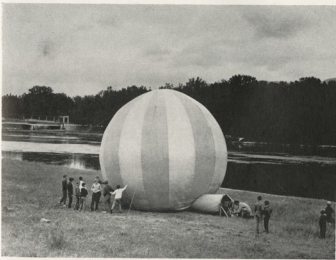
84

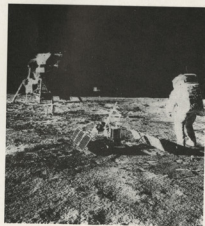
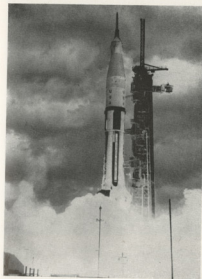
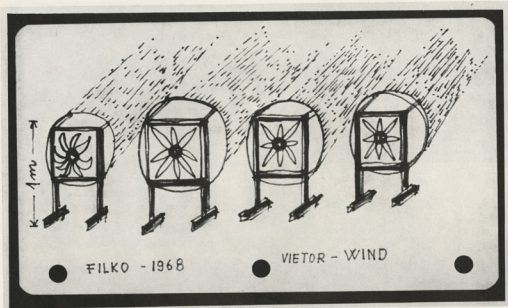
84

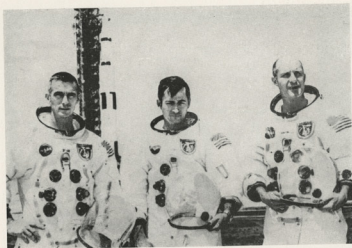

84

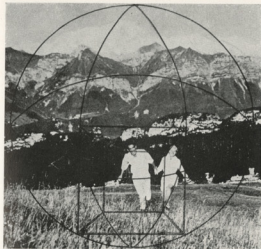

84

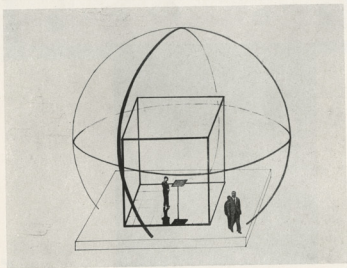

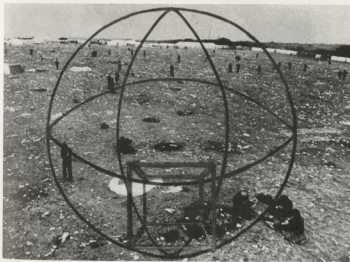
89

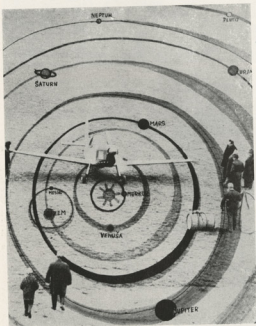
91

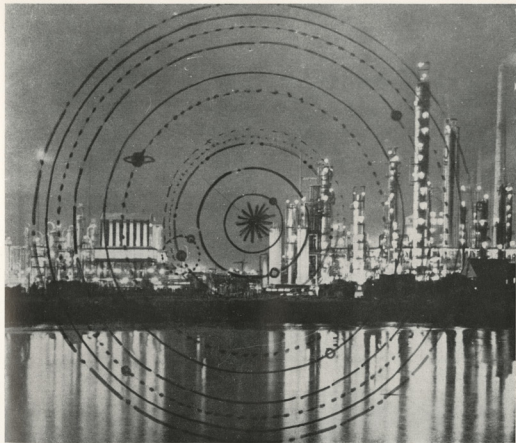
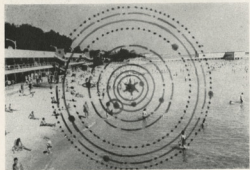
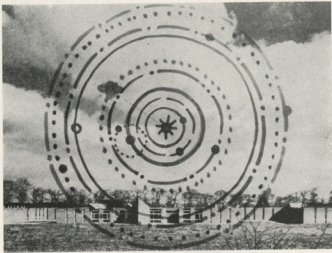

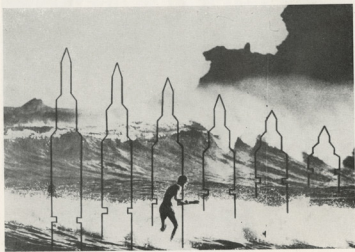
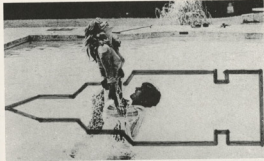
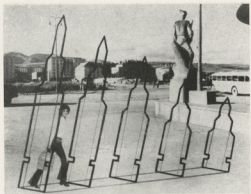
90

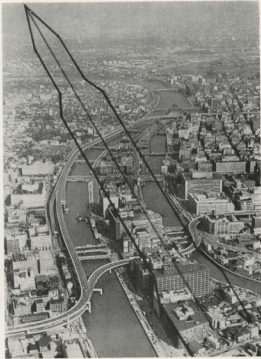
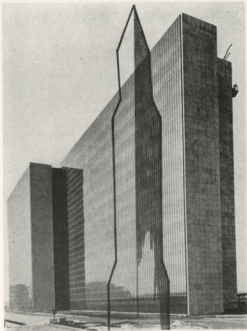
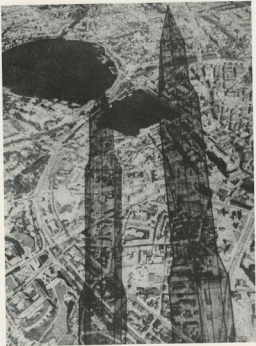
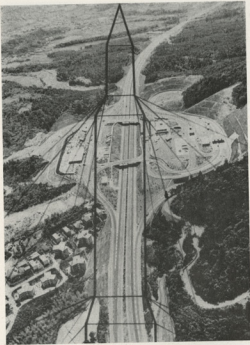

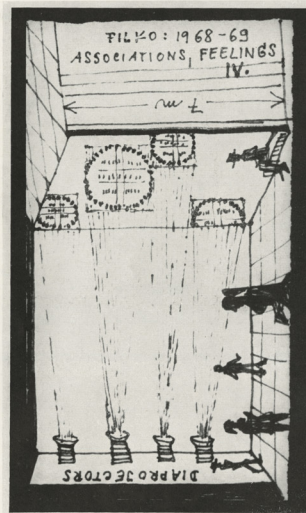
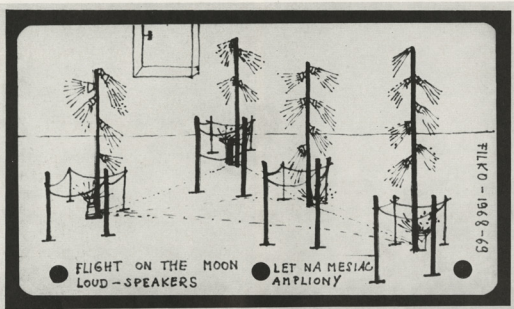
91

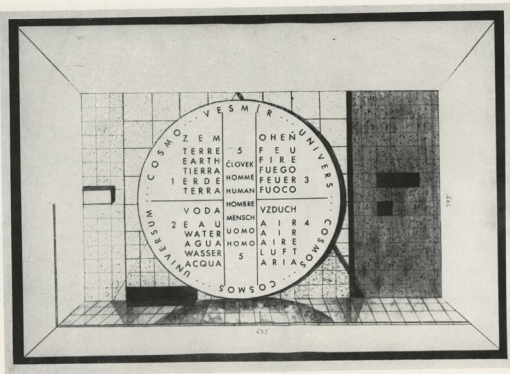

432

VÍŠKA	HEIGHT	HÖHE	HAUTEUR
ŠÍŘKA	BREADTH	BREITE	LARGEUR
HĺBKAA	DEPTH	TIEFE	PROFONDEUR
PLASTIKA	SCULPTURE	PLASTIK	PLASTIQUE
PRIESTOR	SPACE	RAUM	ESPACE
REALITA	REALITY	REALITÄT	RÉALITÉ
ČAS	TIME	ZEIT	TEMPS
SVETLO	LIGHT	LICHT	LUMIÈRE
ŽIVOT	LIFE	LEBEN	VIE
POHIB	MOVEMENT	BEWEGUNG	MOUVEMENT
.....

Fig. 10. 1945-69

Plan projekt art

(Niekoľko bodov
mojej koncepcie)

1968-1969
FILKO

1. Je jedným z posledných prúdov
prospekt artu;
2. Vychádza a nadväzuje na hap-
pening, konštruktívne, kinetické
umenie, environmenty, mini-
mal art, multiple, ... a všetky
prúdy prospekt artu (ako napr.:
land art, happsoc, fetiš art,
pavé art a pod.);
3. Je buď v plánoch, ktoré sú re-
alizovateľné alebo v plánoch,
ktoré sa realizovať nedajú z roz-
ličných dôvodov (technických,
finančných, utopistických...)
Dalej môže byť realizovaný
v textoch, na gramoplatniach,
alebo na magnetofónových pás-
kach, v telefónnych rozhovoroch,
v súkromnom alebo skupinovom
živote a pod.;
4. Je syntéza esteticko-psycholo-
gicko-funkčná;
5. Ruší známy akademický troj-
uholník: ateliér, galéria, múze-
um;
6. Okrem iných faktorov je dôleži-
tý i exteriér (mesto, ulica, prí-
roda...);
7. Je tvorbou o skutočnom, reál-
nom a aktuálnom živote, slúžia-
com spätne pre život;
8. Rozširuje a obohacuje pojem
vnímania umenia a skutočnej
reality novými, teda netradičnými,
vyjadrovacími prostriedka-
mi;
9. Jedná sa tu o viac dimenzií:
výška, šírka, hĺbka, svetlo, po-
hyb, a skutočný reálny život
v nich;
10. Je určený viac k aktívnemu myš-
lienkovému vnímaniu, rozmyšľa-
niu, k psychologickému a fyzic-
kému zažitiu a prežitiu, k anga-
žovanosti, k reflexiám; teda
nielen k vizuálnemu, optickému
vnímaniu;
11. Ak chce návštevník vec pocho-
piť, nemôže byť len púhym po-

zorovateľom, ale aj sp
níkom, spolutorcom
i duševným;
12. Projekt art môže u aktívneho
návštevníka vyvolať asociácie
na: náladu, atmosféru, pociť,
estetiku, antiestetiku, novú es-
tetiku, na duševnú a fyzickú
spolutorbu, na tvorbu návšte-
vníka, na ich angažovanosť...

an
Project Art

(Enige Punkte
meines Entwurfes)

1. Ist eine der letzten Strömungen von Prospekt Art;
2. Ausgangspunkt und Anknüpfungspunkt ist das Happening, es ist eine konstruktive, kinetische Kunst, Environments, Minimal Art, Multiple... und alle Strömungen des Prospekt Art (wie z. B. Land Art, Happsoc, Fetisch Art, Pauvre Art u. dergl.);
3. Ist in Plänen enthalten, die realisierbar sind, oder in Plänen, die aus verschiedenen Gründen unrealisierbar sind (technischen, finanziellen, utopischen...);
Kann auch in Texten verwirklicht werden, auf Schallplatten, Tonbandaufnahmen, Telefongesprächen, im privaten oder gesellschaftlichen Leben usw.;
4. Ist eine ästhetisch-psychologische-funktionelle Synthese;
5. Zerstört das bekannte akademische Dreieck: Atelier, Galerie, Museum;
6. Ausser anderen Faktoren ist hier auch das Exterieur wichtig (Stadt, Strasse, Natur...);
7. Ist ein Werk vom wirklichen, realen und aktuellen Leben, mit Rückwirkungen für das Leben;
8. Verbreitert und bereichert den Begriff der Wahrnehmung der Kunst und der wirklichen Realität durch neue, also untraditionelle Ausdrucksmittel;
9. Es geht hier um mehrere Dimensionen: Höhe, Breite, Tiefe, Licht, Bewegung... und um das tatsächliche, reale Leben in ihnen;
10. Ist vornehmlich bestimmt für die aktive, gedankliche Wahrnehmung, für ein Nachdenken, für das psychologische und physische Erleben und Durchleben, für ein Engagement und Reflexionen, also nicht bloss für die

visuelle, optische Wahrnehmung;

11. Wenn der Besucher die Sache verstehen will, kann er nicht bloss Beobachter sein, sondern er muss zum Teilnehmer, zum physischen und psychischen Mitschöpfer werden;
12. Projekt Art kann bei einem aktiven Besucher Assoziationen erwecken an Stimmung, Atmosphäre, Gefühle, Ästhetik, Antästhetik, neue Ästhetik, an psychische und physische Mitschöpfung, an Schöpfungen des Besuchers und deren Engagement...

Plan –
projet d'art

(Quelques points
de ma conception)

1. C'est un des derniers courants du prospect art;
2. Ses points de départ sont les happenings, l'art kinétique, les environments, l'art minimal, multiple... et tous les courants du prospect art (par exemple land art, happsoc, fétiche art, pauvre art et autres choses semblables);
3. Il se trouve dans les plans exécutables ou bien dans les plans inexécutables à cause d'empêchements techniques, financiers, utopiques...; Il est réalisable dans les textes, sur disques ou sur bandes magnétiques, par communications téléphoniques, dans la vie privée ou sociale etc.
4. C'est une synthèse esthétique-psychologique-fonctionelle;
5. Ce détruit le bien connu triangle académique: L'atelier, la galerie et le musée;
6. Hors d'autres facteurs, l'extérieur est important, la ville, la rue, la nature...;
7. C'est une création de la vie réelle, actuelle, pour la vie réelle, actuelle;
8. Il élargit et enrichit la notion de la participation des arts et de la réalité par des moyens nouveaux, non pas traditionnels, de s'exprimer;
9. Il y a ici plusieurs dimensions; hauteur, largeur, profondeur, lumière, motion, et la vie réelle là-dedans;
10. Ce n'est pas seulement pour la perception visuelle, optique, mais plutôt pour la perception pensive, pour une appropriation vécue, psychologique, mais aussi physique, pour un engagement et pour la réflexion;
11. Pour comprendre cela, le visiteur ne peut pas demeurer un

simple observateur, il doit devenir participant, cocréateur physique et spirituel;

12. Projet d'art est à même de susciter des sentiments, impressions, l'atmosphère, l'esthétique, l'antiesthétique, l'esthétique nouvelle, pour une coopération physique et spirituelle du visiteur, pour son oeuvre, son engagement...

Z ODPALOVACEJ RAMPY ŠTARTUJE SATURN S KABINOU APOLLO
SMEROM K MESIACI.

SATURN WITH APOLLO ATOP BLASTING OFF TOWARD THE MOON.

SATURN MIT APOLLO OBENHAUF STARTET ZUM MOND.

SATURN AVEC LA CAPSULE APOLLO À LA POINTE QUITTE
LA RAMPE DE LANCEMENT POUR LA LUNE.

2

PO 2 1/2 MINUTÁCH ZAČÍNA PRACOVAŤ DRUHÝ STUPEŇ RAKETY,
KTORÝ HORÍ 6 1/2 MINUTY.

AFTER A 2 1/2-MINUTE FLIGHT THE ROCKET'S SECOND STAGE
BEGINS ITS 6 1/2-MINUTE BURN.

NACH 2 1/2 FLUGMINUTEN BEGINNT DIE ZWEITE STUFE DER
RAKETE ZU ARBEITEN UND BRENNT 6 1/2 MINUTEN.

APRÈS UN VOL DE 2 1/2 MINUTE COMMENCE SON TRAVAIL LA
DEUXIÈME MARCHE ET BRÛLE 6 1/2 MINUTE.

96

TRETÍ STUPEŇ RAKETY SATURN SA ODEDELÍ OD KABINY APOLLO,
KTORÁ LETÍ ĎALEJ K MESIACI.

THE ROCKET'S THIRD STAGE REMAINS BEHIND APOLLO FLYING
TOWARD THE MOON.

DIE DRITTE STUFE DER RAKETE SATURN WIRD ABGETRENNT,
WÄHREND APOLLO DEN FLUG ZUM MOND FORTSETZT.

LA TROISIÈME MARCHE DE LA FUSÉE SATURN RESTE EN ARRIÈRE,
TANDIS QUE APOLLO CONTINUE SON VOL VERS LA LUNE.

6

VELITELSKÝ MODUL APOLLO SA OTOČÍ A SPOJÍ SA
S MESAČNÝM MODULOM.

THE COMMAND MODULE TURNS ITS POINT ABOUT
JOINING WITH THE LUNAR MODULE.

DIE KOMMANDOKAPSEL DREHT IHRE SPITZE UM UND
VERBINDET SICH MIT DER MONDLANDEKAPSEL.

LA CAPSULE DE COMMANDEMENT RETOURNE SON BOUT
ET SE RACCORD AVEC L'APPAREIL D'ATERRISSAGE.

96

JE EN ASTRONAUT RESTE DANS LE MODULE DE COMMANDE
 DU LANCER DE LA LUNE, TANDIS QUE LES AUTRES
 MONTENT DANS LE MODULE D'ATERRISSAGE.

ONE OF THE ASTRONAUTS REMAINS IN THE COMMAND MODULE
 REVOLVING AROUND THE MOON, WHILE THE OTHER TWO IN THE
 LANDING MODULE PREPARE FOR TOUCHDOWN ON THE MOON.

EINER DER ASTRONAUTEN VERBLEIBT IN DER KOMMANDOKAPSEL,
 DIE DEN MOND UMGEBT, WÄHREND DIE BEIDEN ANDEREN IN
 DER MONDFÄHRE AUF DEM MOND LANDEIN.

L'UN DES ASTRONAUTES DEMEURE DANS LA CAPSULE DE
 COMMANDEMENT ET TOURNE AUTOUR DE LA LUNE, TANDIS
 QUE LES AUTRES DEUX DANS L'APPAREIL D'ATERRISSAGE
 ATTERRISSENT SUR LA LUNE.

10

KOSMONAUTI - ASTRONAUTI SKÚMAJÚ MESAČA A UMIESTNÚJÚ
 NA ŇOM PRÍSTROJE PRE TRVÁLE MERAŇE.

THE COSMONAUTS - ASTRONAUTS INVESTIGATE THE SURFACE OF
 THE MOON AND INSTALL DEVICES FOR PERMANENT MEASURING.

DIE KOSMONAUTEN - ASTRONAUTEN UNTERSUCHEN DIE MONDOBER-
 FLÄCHE UND MONTIEREN APPARATE FÜR DAUERHDE MESSUNGEN.

MESAČNÝ MODUL ODŠTARTUJE S KOSMONAUTAMI Z MESAČA
 K VELITELSKÉMU MODULU NA OBEŽNÚ DRÁHU OKOLO MESAČA.

LANDING MODULE LEAVING THE MOON WITH THE LUNANAUTS TO
 LINK UP WITH THE COMMAND MODULE ORBITING THE MOON.

DIE MONDLANDEFÄHRE VERLÄSST MIT DEN RAUMFAHREIN DEN
 MOND UM SICH DER KOMMANDOKAPSEL AUF DER UMLAUFBAHN
 UM DEN MOND ANZUSCHLIESSEN.

LA CAPSULE DE LUNE S'ENVOLE DE LA LUNE AVEC LES
 COSMONAUTES POUR S'ATTACHER À LA CAPSULE DE COMMAN-
 DEMENT SUR L'ORBITE DE LUNE.

12

ASTRONAUTI V MESAČNOM MODULU SA SPOJA S VELITELSKÝM
 MODULOM NA OBEŽNEJ DRÁHE OKOLO MESAČA A PRELEZÚ DO
 VELITELSKÉHO MODULU.

THE CRAFT WITH THE RETURNING LUNANAUTS LINKING UP
 WITH THE COMMAND MODULE ON THE MOON ORBIT, THE CREW
 CREEPS BACK INTO THE MODULE.

DAS VOM MOND ZURÜCKGEKEHRTE FAHRZEUG VERBINDET SICH
 AUF DER MONDUMLAUFBAHN MIT DER KOMMANDOKAPSEL UND
 DIE MONDFÄHRER KRISCHEN IN DIE KAPSEL ZURÜCK.

VELITEĽSKÝ MODUL PAKSTY POMOCOU PADÁKOV PRIBŤÁVA NA
 HLADINU MORA NA ZEMI.

THE COMMAND MODULE USING ITS PARACHUTES AT THE SPLASHDOWN
 ON THE PACIFIC OCEAN.

MIT HILFE IHRES FALLSCHIRMES WASSERT DIE KOMMANDOKAPSEL
 IM PAKIFISCHEN OZEAN.

LA CAPSULE DE COMMANDEMENT AMERIT SUR L'OCEAN PACIFIQUE
 EMPLOYANT SES PARACHUTES.

mes T. Ko
 1969

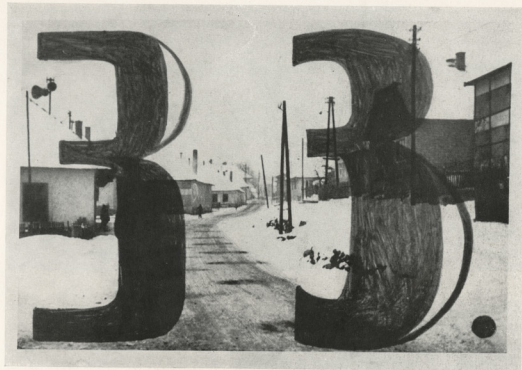

Plan –
 projektart –

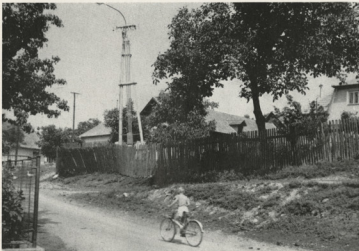
Cesta kozmonautov po etapách
 na Mesiac, pobyt na ňom
 a návrat na Zem (v rôznych jazykoch)

Materiál:

- 1 Kvalitný magnetofón s kvalitnou obsluhou.
- 2 Izolované drôty na prenos hlasu a hudby – 10 km.
- 3 Modré filmárske reflektory – bodové i s rozptylom – 30 kusov.
- 4 Elektrické káble pre tieto reflektory – 10 km.
- 5 Elektrické závesné reflektory – 15 kusov.
- 6 Elektrické reproduktory zabudované do zeme – 5 kusov.
 Reprodukcia bude realizovaná na troch miestach, vzdialených od seba
 1–3 km. V parku i v meste.

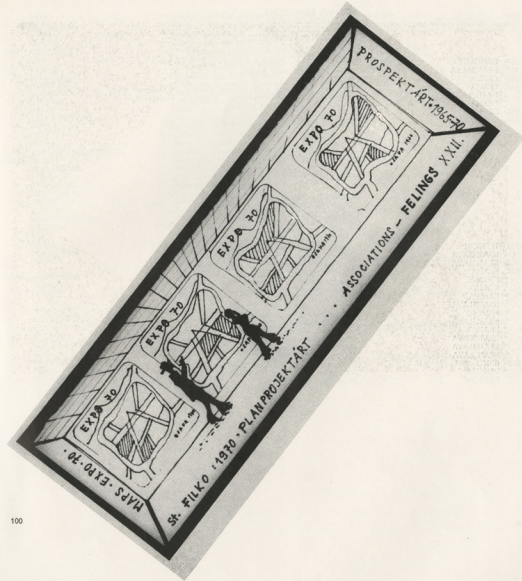
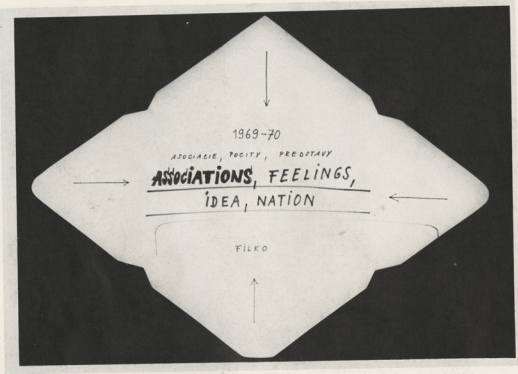

MOJE RODISKO

MY BIRTH-PLACE

MON LIEU DE NAISSANCE

MEIN GEBURTSORT

ONE-MAN EXHIBITIONS
SAMOSTATNÉ VYSTAVY
EINZELAUSSTELLUNGEN
EXPOSITION PERSONNELLES

- 1958 BANOVICE „Filka – Obrazy – Grafiky“ Kultúrny dom
1962 BRATISLAVA „Stano Filka – Obrazy“ Reduta
1966 CSSR HAPPSOC III
1967 PRAHA „Obydlie – súčasnosti a skutočnosti“ Galerie na Karlovom nám.
BRATISLAVA „Externé prostredie – komunikácia“ Galéria C. Majerníka
PRAHA „Filka – Grafika“ Spálova galerie
1968 KÖZMÖS HAPPSOC IV
1969 OLDENBURG „Filka – Graphik“ Galeria Ursula Wendtorf

EXPOSITION COLLECTIVE
GROUP EXHIBITIONS
GRUPPINOVE VYSTAVY
GRUPPENAUSSTELLUNGEN

- 1959 TRENCÍN „Vystavy grafiky a obrazov“ Osvetový dom
1961 BRATISLAVA „Vystava grafiky“ Reduta
1964 BRATISLAVA „Filka Gajdoš Mlynárčik Vychlopen“ Smena
1965 PRAHA „Objekt“ Spálova galerie
FIRENZE „5 Cecoslovacchi“ Gallerie Numero
ROMA „5 Cecoslovacchi“ Gallerie Numero
KAHIRA „Prints of Czechoslovakia“
BRATISLAVA „Kresba a plastika“ Dom umenia
MILANO „5 Cecoslovacchi“ Gallerie Numero
BRATISLAVA „Celoslovenská výstava“ Dom umenia
KRÁKOV „Malarstvo grafika“
BRATISLAVA „Vystava výtvarníkov Západoslovenského kraja“
BRATISLAVA „HAPPSOC I“ Filka, Kastrová, Mlynárčik
BRATISLAVA „HAPPSOC II“ Filka, Mlynárčik
1966 BRNO „Vystava mladých“ AICA Moravská galerie
VENEZIA „5 Cecoslovacchi“ Gallerie Numero
KRÁKOV „Malarstwo rzeźba grafika Bratyslavy“ Pawilon Wystawowy

BRNO
BRATISLAVA

- 1967 FIRENZE KRÁKOV KIEL
1968 BRATISLAVA LOBECZ
GRENOBLE BEOGRAD OTTAWA
BRNO KARLOVY VARY
PRAHA BRATISLAVA
PRAHA BERGISCH GLADBACH
1969 BERLIN OLDENBURG
ROMA BRATISLAVA
HOFHEIM PRAHA
ACIREALLE WILHEMSHAVEN
KRÁKOV PARIS
BERN MÜNCHEN
PARIS
1970 HAMBURG
OSAKA GENEVE
NEW YORK
BUENOS AIRES
PRAHA HLUBOKA
RIO DE JANEIRO
KÖLN
PIESTANY
BRNO
YOKOHAMA
- „Výstava mladých slovenských výtvarníkov“ Dům umění
„Výstava školy monumentální malby prof. P. Matejku a školy architektury doc. D. Kuzmu“
Městská galerie
„Estate 1966 Internazionale“
„Współczesne tendencje w malarstwie“ Miński pawilon Wystaw
„Tschechoslowakische graphik“ Sanninhalles des Kieler Schlosses
„Moderne slowakische Kunst“ Ovebeck – Gesellschaft
„Situation“ Dostojevsky rad
„Cinéma Spectacle Environnement“ Maison de la Culture
„Izložba savremene Cechoslovačke grafike“ Muzej savremene Umetnosti
„Contemporary Prints of Czechoslovakia“ The National Gallery of Canada
„Nová Citlivost“ Dům umění
„Nová Citlivost“ Galerie umění
„Slovenskí umělci v galerii „D““ Galerie „D“
„DANUVIUS 68“ Dom umenia
„Nová Citlivost“ Mánes
„Moderne slowakische Kunst“
„Junge Künstler aus der CSSR“ Haus am Kleispark
„Vier Aspekte“ Kunstverein
„Arte contemporanea in Cecoslovacchia“ Galleria Nazionale d'Arte Moderna
„Súčasná tendencie v slovenskom maliarstve“ Dom umenia
„Ars popularis“ Galeria 66
„Súčasná tendencie v slovenskom maliarstve“
„3^a Rassegna Internazionale d'arte“ Palazzo Comunale
„3 Künstler aus der Tschechoslowakei“ Kunsthalle
„Współczesne tendencje“
„VIe Biennale de Paris“ Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris
„Pläne und Projekte als Kunst“ Kunsthalle
„Pläne und Projekte als Kunst“ Aktionsraum
„Environnement Lumino – Cinétique sur la Place ou Châtelet“ Centre National
d'Art Contemporain
„Künstler machen Pläne, andere auch!“ Kunsthaus
EXPO Museum of Fine Arts
„Graveurs tchécoslovaques contemporains“ Cabinet des Estampes, Musée d'art et d'histoire
Genève
„Art Concepts from Europe“ Galeria Bonino
„Art Concepts from Europe“ Galeria Bonino
„Slovenská výtvarné umenie 1965–1970“ Valdštejnská jízdárna; Palác Kinských
„Slovenské výtvarné umenie 1965–1970“
„Art Concepts from Europe“ Galeria Bonino
„Happening und Fluxus“ Kunstverein
„Soňa, objekt, svetlo, hudba“ Polymúzický priestor I v piešťanských parkoch
„Slovenské výtvarné umenie 1965–1970“
„International Festival of Contemporary Art“
The Municipal Art Museum

- „Stano Filko“ – B. Bachratý, MLADA TVORBA 10/1964
„Happsoo“ – L. Petránský, MLADA TVORBA 11/1965
„L'art tchécoslovaque aujourd'hui“ – Raoul – Jean Moulin, LES LETTRES FRANÇAISES 1153/1966
„Retour de Tchécoslovaquie“ – Raoul – Jean Moulin, LES LETTRES FRANÇAISES 1153/1966
„Z ateliéru S. Filka“ – Zdeněk Felix, VYTVARNÉ UMENÍ 7/1967
„Napätie v zrkadle“ KULTURNÝ ŽIVOT 7/1967
„Filko – tvorba 1963–66“ – M. Jurovská, SMENA NA NEDELU 5/1967
„Bratislava: quelques paysans du Danube à la conquête d'un langage universel“ – Pierre Restany, DOMUS 450, Maggio 1967
„S. Filko“ – Jiří Padrt, VYTVARNÁ PRÁCE 5/1967
„Obydlie súčasnosti“ – rozhovor s B. Bachratým, MLADA TVORBA 2/1967
„Filkovo slovo k architektúre“ – Tamás Straus, VYTVARNÁ PRÁCE 16/1967
„Z výstav...“ – R. Matuščík, KULTURNÝ ŽIVOT 27/1967
„Farba a architektúra“ – Zita Kostrová, PRAVDA 30. VI. 1967
„Mesto budúcnosti“ – Ludo Petránský, ROENICKE NOVINY 11. VII. 1967
„Problém, jeden z najaktuálnejších“ – Bohumír Bachratý, PRAVDA 7. III. 1967
„Z tvorby Stana Filka“ VYTVARNÝ ŽIVOT 3/1968
„Vojdite a cifte sa prijemne“ ŽIVOT 11/1968
„Kinetic Art“ – Frank Popper, Studio Vista 1968
„Univerzálné prostredie Stana Filka“ – Junaj Fuchs, VEČERNÍK 15. II. 1968
„Kinésisme, Spectacle, Environnement“ – Vlasta Ciháková, VYTVARNÁ PRÁCE 18/1968
„Rodin hôte des Tchèques“ – Otto Hahn, L'EXPRESS, 892/1968
„Les Jeux de la Lumière et du Mouvement“ – G. Lascout, PARIS NORMANDIE 7364/1968
„Les Mutations du Collage“ – Raoul – Jean Moulin, OPUS 9, Dec. 1968
„L'art concret“ – Jiří Padrt, OPUS 9, Dec. 1968
„Danuvius“ – Pierre Restany, COMBAT 16, XII. 1968
„Avantgarde in Presburg“ – Jürgen Weichardt, FRANKFURTER ALLOEMEINE 4. XI. 1968
„DANUVIUS – biennale na Dunaji“ – Ivan Jirous, LISTY 5, XII. 1968
„Cecoslovocia: Normalizzazione e speranza“ – Pierre Restany, D'ARS anno VIII/34
„Danuvius 68“ – Ludo Petránský, ROENICKE NOVINY 29. V. 1968
„Grafik von Stanislav Filko“ – Jürgen Weichardt, NORDWEST ZEITUNG 26. III. 1969
„Environment von Stanislav Filko“ – Jürgen Weichardt, NORDWEST ZEITUNG 25. III. 1969
„Bratislava: Une leçon de relativité“ – Pierre Restany, DOMUS 472, Marzo 1969
„Vier Aspekte“ – Jürgen Weichardt, NORDWEST ZEITUNG 31. III. 1969
„I giovani artisti cecoslovacchi vogliono evitare l'isolamento“ – Sandra Orieti, IL POPOLO 6. VI. 1969
„Czech environments – Stano Filko“ STUDIO INTERNATIONAL June 1969
„Stano Filko“ – Jürgen Weichardt, FRANKFURTER ALLGEMEINE 27/1. II. 1969
„Environment von S. Filko“ KUNST 34/1969
„A la VIe Biennale des jeunes artistes“ – Lacoste, LE MONDE 9. X. 1969
„Paris et la VIe Biennale des jeunes“ – Pierre Restany – DOMUS 482 gennaio 1970

